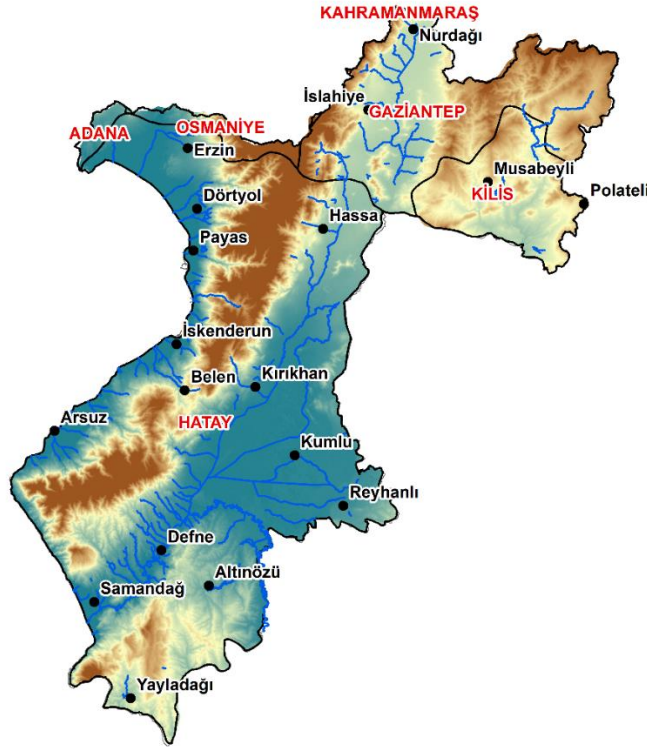

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ASİ VE SEYHAN HAVZALARI TAŞKIN YÖNETİM PLANININ HAZIRLANMASI PROJESİ

ASİ HAVZASI TAŞKIN YÖNETİM PLANI STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME RAPORU

ART ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ
İNŞ.MÜH.TUR.TİC.LTD.ŞTİ.

ARALIK, 2020

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

İçindekiler

ŞEKİLLER	iv
TABLolar	iv
Kısaltmalar	v
1 TEKNİK OLMAYAN ÖZET ve STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME METODOLOJİSİ	1
1.1 SÇD'nin Amacı	1
1.2 Sürdürülebilirlik.....	2
1.3 SÇD Aşamaları	2
2 GİRİŞ.....	3
2.1 Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporunun Amacı	3
2.2 Stratejik Çevresel Değerlendirme Kapsamı.....	4
2.3 Taşkın Yönetim Planının Yasal Dayanağı	5
2.4 Taşkın Yönetim Planının Kapsamı	6
2.5 Taşkın Yönetim Planının Hedefi	6
2.6 Taşkın Yönetim Planının İlgili Diğer Planlarla ve Programlarla İlişkisi	7
3 TAŞKIN YÖNETİM PLANI ve ETKİLENEN ÇEVRENİN MEVCUT DURUMU	8
3.1 Planın Uygulanmaması Durumu/Hiçbir Şey Yapmama Durumu.....	8
3.2 Önemli Ölçüde Etkilenebilecek Alanların Çevresel Özellikleri	9
3.2.1 Havzanın Yeri.....	9
3.2.2 İklim ve İklim Değişikliği	11
3.2.3 Morfoloji, Jeoloji, Arazi ve Zemin	14
3.2.4 Toprak Kaynakları ve Arazi Kullanımı	19
3.2.5 Zemin.....	20
3.2.6 Hidroloji.....	21
3.2.7 Atık ve Atık su Yönetimi	23

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2.8	Ekosistemler ve Biyoçeşitlilik	25
3.2.9	Tarım	26
3.2.10	Sağlık Durumu	28
3.3	Planın Duyarlı Yörelere İlişkisi	28
4	ÇEVRE KORUMA HEDEFLERİ VE BELİRLENEN ÇEVRESEL GÖSTERGELER	29
5	KAPSAM BELİRLEME AŞAMASINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR	30
6	PLANIN ÇEVRESEL, SOSYAL VE EKONOMİK OLASI ETKİLERİ	33
6.1	Çevresel Kilit Konuların Belirlenmesi	33
6.2	Biyolojik Çeşitlilik, Flora ve Fauna	35
6.3	Nüfus ve İnsan Sağlığı	36
6.4	Jeoloji, Zemin ve Arazi Kullanımı	36
6.5	Su	37
6.6	İklimsel Faktörler	37
6.7	Maddi Varlıklar	37
6.8	Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras	37
6.9	Peyzaj Alanları	38
6.10	Ekonomik Unsurlar	38
7	ÇEVRE ZARARININ AZALTILMASI İÇİN ALTERNATİF TEDBİRLER	40
7.1	Bilgilerin Derlenmesinde Karşılaşılan Güçlükler ve Veri Eksiklikleri	40
7.2	Mevcut Durum Alternatifi	40
7.2.1	Asi Havzası Taşkın Yönetim Planında Belirlenen Tedbirler	40
7.2.2	Taşkın Öncesi Yapılması Gereken Faaliyetler	42
7.2.3	Taşkın Anında Yapılacak Faaliyetler	49
7.2.4	Taşkın Sonrası Yapılacak Faaliyetler	54
7.3	Çevresel Değerlendirme Sonrası Alternatif Tedbirler	57
8	İSTİŞARE TOPLANTILARI	58

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

9	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
10	KAYNAKÇA	61

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ŞEKİLLER

Şekil 2-1 Asi Havzası'nın Konumu	9
Şekil 2-2 Asi Havzası'na dahil olan il ve ilçeler	10
Şekil 2-3 Asi Havzası'nda Taşkın Riski Tespit Edilen ve 2 Boyutlu Hidrolik Modeli Yapılan Alanlar	10
Şekil 2-4 RCP4.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Sıcaklık Anomali Değerleri- Asi Havzası.....	12
Şekil 2-5 RCP8.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Sıcaklık Anomali Değerleri- Asi Havzası.....	13
Şekil 2-6 RCP4.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Yağış Anomali Değerleri- Asi Havzası	13
Şekil 2-7 RCP8.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Yağış Anomali Değerleri- Asi Havzası	14
Şekil 2-8 Asi Havzası Jeoloji haritası	15
Şekil 2-9 Asi Alt Havzası Stratigrafik Kolon Kesiti	18
Şekil 7-1: İslah ve Taşkın Kontrolü Önlemlerinin Genel Sınıflandırılması.....	42
Şekil 7-2 Hatay İli Arsuz İlçesi Tahliye Plan Haritası (Q500)	48
Şekil 7-3. İyileştirme Faaliyetleri Akış Şeması	55
Şekil 8-1 Asi-Seyhan Havzaları SÇD Kapsam Belirleme Toplantısı.....	58

TABLolar

Tablo 1-1 SÇD Aşamaları	3
Tablo 2-1 Kapsam Belirleme Matrisi	4
Tablo 3-1 Asi Havzası jeolojik birimlerin alansal dağılımı.....	16
Tablo 3-2 Asi Havzası Büyük Toprak Grupları Dağılımı	19
Tablo 3-3 Asi Havzası Büyük Toprak Grupları Dağılımı	19
Tablo 3-4 Asi Havzasındaki tarım alanları bilgileri (TÜİK,2017)	27
Tablo 3-5 Asi Havzası Korunan Alanlar.....	28
Tablo 5-1 Kapsam Belirleme Matrisi	31
Tablo 6-1 Kilit Çevresel Konular Matrisi.....	34

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Kısaltmalar

AAT: Atık su Arıtma Tesisi

AGİ: Akım Gözlem İstasyonu

AKK: Arazi Kullanım Kabiliyet

BOİ: Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı

CBS: Coğrafi Bilgi Sistemi

CPA: Classification of Products by Activity

ÇDR: Çevre Durum Raporu

ÇŞB: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

DEM: Digital Elevation Model

DSİ: Devlet Su İşleri

EDK: Eğim Derinlik Kombinasyonu

EİE: Elektrik İşleri Etüt İdaresi

HEC-DSS: The Hydrologic Engineering Center-Data Storage System

HEC-HMS: The Hydrologic Engineering Center-The Hydrologic Modeling System

HEC-RAS: The Hydrologic Engineering Center-River Analysis System

KGHM: Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

KOİ: Kimyasal Oksijen İhtiyacı

MGİ: Meteoroloji Gözlem İstasyonu

MTA: Maden Tetkik ve Arama

OSB: Organize Sanayi Bölgesi

OSİB: Orman ve Su İşleri Bakanlığı

SÇD: Stratejik Çevresel Değerlendirme

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

SYKK: Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu

SYM: Sayısal Yükseklik Modeli

TIN: Triangulated Irregular Network

TOK: Toprak Özellikleri Kombinasyonu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜBİTAK-MAM: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu- Marmara Araştırma Merkezi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Taşkın Yönetim Planı

YAS: Yeraltı Su Kaynakları

YDA: Yüzey Drenaj Alanı

YSKY: Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği

YÜS: Yerüstü Su Kaynakları

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PROJE EKİBİ		
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI - SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
Adı Soyadı	Çalıştığı Birim	E-Posta Adresi
Bilal DİKMEN	Genel Müdür	bilaldikmen@tarimorman.gov.tr
Mustafa UZUN	Genel Müdür Yrd.	mustafa_uzun@tarimorman.gov.tr
Maruf ARAS	Daire Başkanı	maruf.aras@tarimorman.gov.tr
Tuğçehan Fikret GİRAYHAN	Çalışma Grubu Sorumlusu	girayhan.fikret@tarimorman.gov.tr
Mustafa DAL	İnşaat Y. Mühendisi	dal.mustafa@tarimorman.gov.tr
Mehmet Murat KALI	İnşaat Y. Mühendisi	mehmetmurat.kali@tarimorman.gov.tr
ART ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ İNŞ.MÜH.TUR.TİC.LTD.ŞTİ		
Adı Soyadı	Unvan	E-Posta Adresi
Tamer TUNCER	Çevre Yüksek Mühendisi	tamertuncer@artltd.com.tr
Ahmet UYANIK	Çevre Mühendisi	ahmetuyanik@artltd.com.tr
Senem IŞIK KAZAZ	İnşaat Mühendisi	senemkazaz@artltd.com.tr
Dr. Serdar SÜRER	Danışman/SUMODEL Gen.Müd.	serdar.surer@sumodel.net
Egemen FIRAT	Danışman/SUMODEL Jeoloji Müh.	egemen.firat@sumodel.net
Gonca AVŞAR	Danışman/SUMODEL Jeoloji Müh.	gonca.avsar@sumodel.net

1 TEKNİK OLMAYAN ÖZET ve STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME METODOLOJİSİ

Taşkın Yönetim Planları havzalardaki taşkın risklerini tespit edip taşkın önlenmesini veya taşkından olası zararları en aza indirgenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Taşkınlardan kaynaklanan can ve mal kaybını önlemek, çevre, insan sağlığı, kültürel mirası korumak ve ekonomik zararların önüne geçmek amaçlar arasında yer almaktadır. Bu hedeflere ulaşabilmek için Asi Havzası'nda taşkın riski ön değerlendirmesi, geçmişte yaşanan taşkınlar, arazi, hidroloji, 1 ve 2 boyutlu hidrolik model çalışmaları, tehlike, derinlik ve risk haritalarının oluşturulması, risk ve zarar hesaplama çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar ve değerlendirmeler sonucunda da taşkın risk yönetimi için tedbirler belirlenmiştir.

Yürütülen taşkın yönetim planının çevresel açıdan olumsuz etkilerini minimuma indirip/ortadan kaldırıp olumlu etkilerini maksimuma çıkarmak amacıyla da Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) çalışmalarına başlanmıştır. Bu çalışmalar dahilinde öncelikle kapsam belirleme raporu hazırlanmıştır. Kapsam belirleme raporunda SÇD'de ele alınacak öncelikli kilit konuların tespiti yapıp, istişare toplantısının katkılarıyla da bunlar üzerinde durulması kararlaştırılmıştır. Ardından SÇD raporuna geçiş yapılmış, havzanın mevcut çevresel ve sağlık durumu tespit edilip taşkın yönetim planının Biyolojik Çeşitlilik, Flora ve Fauna, Nüfus ve İnsan Sağlığı, Jeoloji, Zemin ve Arazi Kullanımı, Su, İklimsel Faktörler, Maddi Varlıklar, Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras, Peyzaj Alanları üzerindeki olası etkileri ayrı ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Son olarak öneriler ve tedbirler üzerinde durulmuştur.

1.1 SÇD'nin Amacı

SÇD, TYP faaliyetlerinin çevreye olumsuz etkilerini en aza indirmeyi veya ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

Başlıca hedefler,

- Türleri, habitatları ve biyoçeşitliliği korumak,
- İnsan sağlığını korumak, sağlık eşitsizliklerini azaltmak ve sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek,
- Zeminin işlevini ve kalitesini korumak ve uygun olan yerlerde geliştirmek,
- Zemin kaymalarını barındıracak bölgelerin ıslahını gerçekleştirmek,
- Su ortamını ve kalitesini korumak,

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- İklim değişikliğinin azaltılmasına ve adaptasyonuna katkıda bulunmak,
- Maddi varlıkların korunmasına katkıda bulunmak,
- Kültürel, mimari ve arkeolojik mirası taşkın riskinden korumaya çalışmak,
- Önlemleri eyleme geçirirken yerel peyzaj karakterine en iyi şekilde uyum sağlanmasıdır.

1.2 Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik için Taşkın Yönetim Planı SÇD kapsamı ile değerlendirilerek bir dizi temel hedef ve değerlendirmeler belirlenmiştir. SÇD temel sürdürülebilirlik hedefleri şu şekilde sıralanmıştır:

- i. Çalışanların, sakinlerin ve ziyaretçilerin sağlık, refah ve güvenliğini korumak
- ii. Mülkiyet ve temel altyapıyı korumak
- iii. Tarihi çevrenin, arkeolojik mirasın ve peyzajın korunması
- iv. Biyoçeşitliliği korumak ve geliştirmek
- v. Su kalitesini ve kaynaklarını korumak
- vi. İklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak
- vii. Ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek

Bu hedeflerin uzun vadede gerçekleştirilmesi gelecek kuşaklar için de çok faydalı olacaktır.

1.3 SÇD Aşamaları

SÇD süreci toplamda 10 aşamadan oluşmaktadır (Tablo 1-1).

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Tablo 1-1 SÇD Aşamaları

Faaliyet
Taslak Kapsam Belirleme Raporunun Hazırlanması
Taslak Kapsam Belirleme Raporunun ÇŞB'nin İnternet Sitesinde Yayınlanması
Kapsam Belirleme Toplantısının Yapılması
Kapsam Belirleme Raporunun Hazırlanması
Kapsam Belirleme Raporunun ÇŞB'nin İnternet Sitesinde Yayınlanması
Kapsam Belirleme Raporunun Nihai Halinin ÇŞB'nin İnternet Sitesinde Yayınlanması
Taslak SÇD Raporunun Hazırlanması
Taslak SÇD Raporu ve Planı İçin İstişare Toplantısının Yapılması
Taslak SÇD Raporunun ÇŞB'nin İnternet Sitesinde Yayınlanması
SÇD Raporunun ÇŞB Tarafından Kontrolü
SÇD Raporunun Nihai Halinin Düzenlenmesi

2 GİRİŞ

2.1 Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporunun Amacı

Hazırlanan Kapsam Belirleme Raporunun ardından, SÇD Yönetmeliği Ek-4'te yer alan bilgiler esas alınarak Taslak SÇD Raporu çalışmalarına başlanmıştır. Bu raporun amacı, Asi Havzası Taşkın Yönetim Planının kapsamı, hedefi, alternatifleri, ilgili diğer planlarla ilişkisi ve havzanın mevcut çevre ve sağlık durumunu göz önünde bulundurarak, planın uygulanması nedeniyle çevre üzerinde oluşabilecek olumsuz etkilerinin önlenmesi, azaltılması, mümkün olduğunca telafi edilmesini sağlayacak tedbirlerin oluşturulmasıdır. Değerlendirme sayesinde planın biyolojik çeşitlilik, fauna, flora, nüfus, sağlık, toprak,

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

su, hava, iklim faktörleri, maddi varlıklar, kültürel, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj ve çevre üzerindeki olası önemli etkileri, aynı zamanda sosyal ve ekonomik etkileri irdelenmiştir.

2.2 Stratejik Çevresel Değerlendirme Kapsamı

SÇD Kapsam Belirleme çalışmaları sırasında ele alınacak öncelikli konular tespit edilerek kapsam belirleme matrisi oluşturulmuştur (Tablo 2-1).

Tablo 2-1 Kapsam Belirleme Matrisi

Kilit Konu	Kaygılar	Plan/program ve/veya SÇD'de dikkate alınacak seçenekler ve önlemler	İlgili amaç ve hedefler	Danışılacak paydaşlar	Veri ve bilgi kaynakları
Biyçeşitlilik, fauna ve flora	<ul style="list-style-type: none"> -Korunan türler ve habitatlar üzerinde olumsuz etkiler -Biyçeşitliliğin olumsuz etkiler -Strateji vahşi yaşam alanlarına zarar veriyor mu veya bozuluyor mu	<ul style="list-style-type: none"> -İlgili alan ve türlerin tespiti -Taşkın bölgelerinin bu alanlar ile kesişip, kesişmediğini tespiti -İlgili alan ve türlerin korunması amacı ile alınacak tedbirlerin belirlenmesi	<p>Türleri, habitatları ve biyoçeşitliliği ve habitat bağlantısını geliştirmek ve korumak</p>	<p>Tarım ve Ormanlık Bakanlığı</p>	<p>Havza Koruma Eylem Planları ve Havza Master Planları</p>
Nüfus ve İnsan Sağlığı	<ul style="list-style-type: none"> -Taşkın ekonomik aktivite alanlarına etkisi, işsizlik -Taşkın turizm üzerindeki etkisi -Taşkın binalara etkisi, can ve mal kaybı -Taşkın içme ve kullanma suyuna etkisi	<ul style="list-style-type: none"> -Taşkından etkilenen sağlık kuruluşlarının belirlenmesi -Taşkından etkilenen bina ve nüfus tespiti -Taşkın nedeni ile oluşacak ekonomik zararın boyutunun hesaplanması -İlgili taşkın bölgeleri için taşkın önleyici tedbirlerin alınması	<p>İnsan sağlığını korumak, sağlık eşitsizliklerini azaltmak ve sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek</p>	<p>Sağlık Bakanlığı</p>	<p>Havza Master Planları</p>
Jeoloji,Zemin ve Arazi Kullanımı	<ul style="list-style-type: none"> -Taşkın sediment yönetimi, taşınımı, miktarı ve kirliliği üzerindeki etkileri -Taşkın&Heyelan etkileşimi ve birbirini tetiklemesi -Morfoloji üzerindeki etkisi (dere yatağı, topoğrafya değişimi vb.)	<ul style="list-style-type: none"> -Heyelan alanların tespiti -Taşkın altındaki ve/veya taşkın yaratabilecek alanlar için önlemlerin geliştirilmesi -Tarım arazileri ve karbon bakımından zengin topraklar gibi değerli toprak kaynaklarını içeren toprak kalitesini, miktarını ve işlevini koruyacak tedbirlerin alınması	<p>Zemin işlevini ve kalitesini korumak ve uygun olan yerlerde geliştirmek</p> <p>Zemin kaymalarını barındıracak bölgelerin ıslahını gerçekleştirmek</p>	<p>Tarım ve Ormanlık Bakanlığı, Maden Tetkik Arama</p>	<p>Havza Koruma Eylem Planları ve Havza Master Planları</p>
Su	<ul style="list-style-type: none"> -Taşkın göl alanları ve sulak alanlara etkisi -Taşkın baraj, gölet vb su yapılarına etkisi	<ul style="list-style-type: none"> -Taşkın etkilerini önlemek için taşkın sebebiyet veren yapı veya dere yatağı bozulmalarını giderecek önlemlerin alınması	<p>Bozulmayı önlemek için, su ortamını korumak ve uygun yerlerde geliştirmek</p>	<p>Tarım ve Ormanlık Bakanlığı</p>	<p>DSİ Raporları, Master Plan Raporları</p>

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

	-Taşkın atık su, yüzey suyu ve yeraltı suyu miktar ve kalitesine etkisi				
İklimsel Faktörler	-İklim değişikliğinin taşkınları tetiklemesi -Kar erimelerinin taşkınları ötelemesi ve tetiklemesi -Taşkın için alınan önlemlerin sera etkisine yol açabilmesi	-Tedbirlerin belirlenmesi sırasında iklim değişikliğinin yaratabileceği problemlerin tespiti	İklim değişikliğinin azaltılmasına ve adaptasyonuna katkıda bulunmak	Tarım ve Ormanlık Bakanlığı	İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Raporu
Maddi Varlıklar	-Taşkın mülklerde, kamu hizmetlerinde, ulaşımda ve topluluk altyapısında ciddi hasara neden olabilir. -Kırsal alanlarda, alternatif altyapının nadir olduğu veya bulunmadığı yerlerde bozulma özellikle şiddetli olabilir. -Mevcut ve önerilen kamu hizmetleri ve altyapı üzerindeki etkileri	-Altyapının önemli taşkın riskinden korunması -Malzeme kaynaklarının kullanımını ve atık üretimini en aza indirmesi	Yapılı çevre, ulaşım ağı ve toplum tesisleri gibi maddi varlıkların korunmasına katkıda bulunmak	Belediyeler	Araştırılacaktır
Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras	Taşkın riskini yönetmek için alınacak önlemler, örneğin karışıklık veya mühendislik çalışmalarından kaynaklanan hasarlar gibi kültürel mirası etkileyebilir. Hidrolojik modellerde yapılan değişiklikler, sulak alanları güçlendirerek veya olumsuz yönde etkileyerek sulak arkeolojiyi (hem olumlu hem de olumsuz) etkileyebilir.	-Özel siteler ve anıtlar üzerindeki etkilerinin azaltılması -Mimari öneme sahip alanlar üzerindeki etkilerin giderilmesi -Yerel olarak önemli binaların korunması	Kültürel mirası önemli sel riskinde korumaya çalışmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Araştırılacaktır
Peyzaj Alanları	Taşkın yönetimi önlemleri peyzajı olumsuz yönde etkileyebilir. Arazi kullanımındaki veya arazi yönetimindeki değişiklikler peyzajda kümülatif etkiler yaratabilir.	-Önlemlerin seçiminde bu önlemlerin peyzaj üzerindeki olumsuz etkilerinin göz önünde bulundurulması	Yerel peyzaj karakterine en iyi şekilde uyum sağlamak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Araştırılacaktır

Bu kapsamda, her bir kilit konu SÇD Taslak Raporunda ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2.3 Taşkın Yönetim Planının Yasal Dayanağı

Asi Havzası Taşkın Yönetim Planının hazırlanmasına dayanak olan hukuki dayanaklar şunlardır.

A) Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1 Nolu)

Madde 421 Fıkra:1 Bent:h

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

h) “Taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak”

B) Taşkın Yönetim Planlarının Hazırlanması, Uygulanması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik

Madde No:6 Fıkra:1

(1) “Taşkın yönetim planları, taşkın yayılma alanları ve doğal taşkın ovaları gibi taşkın sularını tutma kapasitesine sahip alanları, geçmişte yaşanmış taşkın olaylarının etkilerini, toprak ve su yönetimi, doğa koruma, mekânsal planlama, arazi kullanımı ve fayda-maliyet gibi hususların dikkate alınması suretiyle, Ek-1’de belirtilen esaslara göre, Bakanlıkça bütün havzalar için hazırlanır veya hazırlattırılır.”

2.4 Taşkın Yönetim Planının Kapsamı

Bu planın kapsamı Asi Havzasında meydana gelebilecek taşkınların riskinin belirlenmesine, değerlendirilmesine ve azaltılmasına yönelik yapılması gereken çalışmaları ve bu çalışmaları yürütecek olan kurum ve kuruluşları belirlemektir.

Bu plan aşağıda listelenen ana aşamaları içermektedir.

- i. Havzanın Tanıtımı
- ii. Taşkın Riski Ön Değerlendirilmesi
- iii. Taşkın Tehlike Haritaları
- iv. Taşkın Risk Haritaları
- v. Taşkın Risk Değerlendirmesi
- vi. Taşkın Yönetim Faaliyetleri
- vii. Tedbirler Tablosu
- viii. Uygulama, İzleme ve Güncelleme
- ix. Fayda-Maliyet Analizi

2.5 Taşkın Yönetim Planının Hedefi

Bu planın temel amacı, Asi Havzası’nda taşkın riskinin belirlenmesi, değerlendirmesi ile taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miraslar ve ekonomik faaliyetler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilerinin azaltılmasıdır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Taşkın Yönetim Planlarının Hazırlanması, Uygulanması ve İzlenmesi hakkındaki yönetmelikte çevresel hedef; bir su kütlesinin kimyasal, fizikokimyasal, ekolojik, hidromorfolojik ve miktar açısından ulaşabileceği en iyi su durumu olarak ifade edilmektedir.

Bu planla aşağıda yer alan amaçlara ulaşılması hedeflenmektedir:

- Taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miras, sosyal ve ekonomik faaliyet üzerindeki olumsuz etkilerinin birlikte dikkate alınarak azaltılması,
- Taşkın yönetiminin havza ölçeğinde planlanması,
- Taşkın yönetiminde kurumsal yetki ve sorumluluklar esas alınarak kuruluşların taşkın öncesi, taşkın esnası ve taşkın sonrasında koordineli bir şekilde birlikte çalışmasının sağlanması,
- Kamuoyunun taşkın konusunda bilinç düzeyinin artırılması,
- Finansal kaynakların daha verimli ve etkin kullanımının sağlanması,
- Taşkın yönetiminde sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşların net olarak belirlenmesidir.

Bu amaçlara ulaşarak Asi Havzasında;

- Sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi,
- Taşkın ovalarından elde edilecek faydanın maksimuma çıkarılması,
- Can ve mal kayıplarının azaltılması,
- Çevrenin ve tarihi ve kültürel mirasın korunması hedeflenmektedir.

2.6 Taşkın Yönetim Planının İlgili Diğer Planlarla ve Programlarla İlişkisi

Taşkın Yönetim Planı (TYP) içerisinde oluşturulacak Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, geliştirme aşamasında havza özelinde veya havzayı kapsayan belirli kesimler için hazırlanan raporlara ve çalışmalara gereksinim duymaktadır. Yapılan bu öncül çalışmalar ile havzanın çevresel şartları ve çalışmaya konu olacak kilit durumlar bu sayede daha etkili bir biçimde ortaya konulacaktır. Sözü edilen çalışmalar aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

Uluslararası Plan/Programlar

- Taşkın Direktifi 2007/60 / EC
- Su Çerçeve Direktifi 2000/60 / EC

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- Yeraltı Suyu Direktifi 2006/118 / EC
- Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Direktifi 2001/42 / EC
- Habitatlar Direktifi 1992/43 / EEC ve değişiklikler 2007

Ulusal Plan/Programlar

- Asi Nehir Havza Yönetim Planı
- 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı
- Havza Koruma Eylem Planları
- İl Çevre Durum Raporları
- Yukarı Havza Sel Kontrolü Eylem Planı
- Sektörel Su Tahsis Planları
- Kuraklık Yönetim Planları
- Ulusal Kuraklık Yönetimi Strateji Belgesi ve Eylem Planı
- Ramsar Alanları ve Öncelikli Sulak Alanların Su Miktarı ve Kalitesinin İyileştirilmesi Projesi
- Su Kalitesi Eylem Planları
- Öncelikli Sulak Alanların Envanter Çalışmasının Yapılması
- Yeraltı Sularının Miktar ve Kalite Özelliklerinin Ortaya Konması ve Değerlendirilmesi Projesi
- Hassas Alan Projesi Havza Eylem Planları
- İklim Değişikliğinin Kar Erimelerine ve Akımlarına Etkisinin Belirlenmesi Projesi
- İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi
- İçme Suyu Koruma Planları
- Atık su Yönetimi Eylem Planı

3 TAŞKIN YÖNETİM PLANI ve ETKİLENEN ÇEVRENİN MEVCUT DURUMU

3.1 Planın Uygulanmaması Durumu/Hiçbir Şey Yapmama Durumu

Taşkın Yönetim Planının Asi Havzası'na birçok olumlu ve önemli faydası mevcuttur. Önceden de bahsedildiği gibi Asi Havzası Taşkın Yönetim Planı taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miras, sosyal ve ekonomik aktivitelerin üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlamaktadır. Plan taşkınların neden olduğu can ve mal kayıplarının azaltılması, çevrenin, tarihi ve kültürel mirasın korunması ve kamuoyunun taşkın konusunda bilinç düzeyinin artırılmasına yardımcı olacaktır. Planın uygulanmaması durumunda ise yukarıda sözü edilen olumlu etkilerin önü kapatılmış olacaktır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

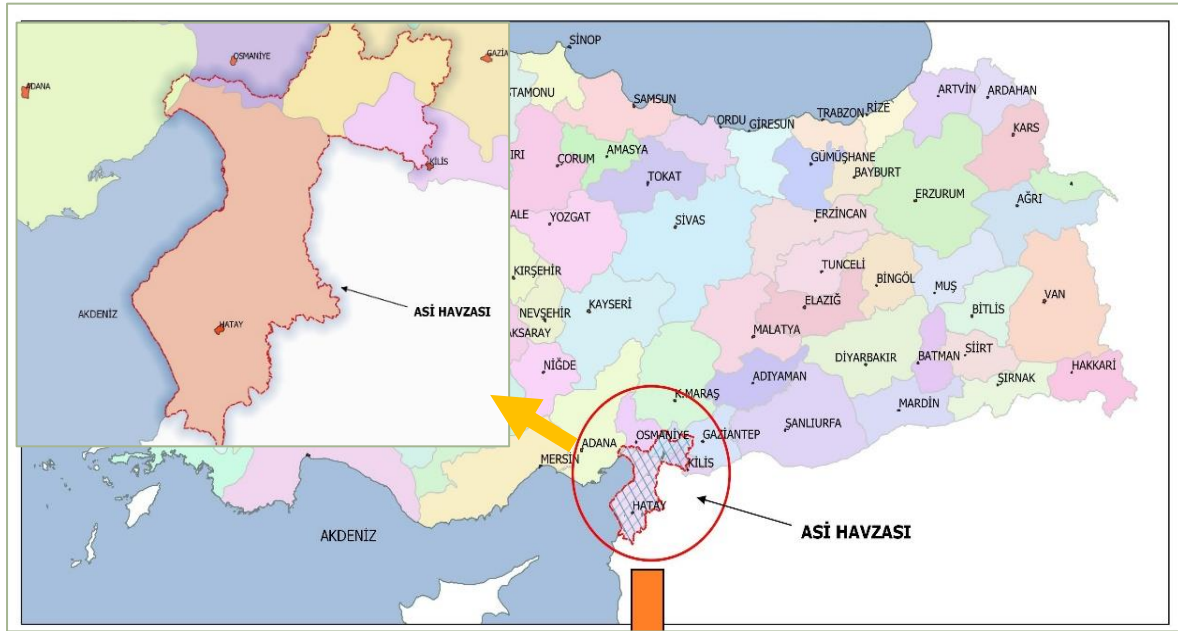
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2 Önemli Ölçüde Etkilenebilecek Alanların Çevresel Özellikleri

3.2.1 Havzanın Yeri

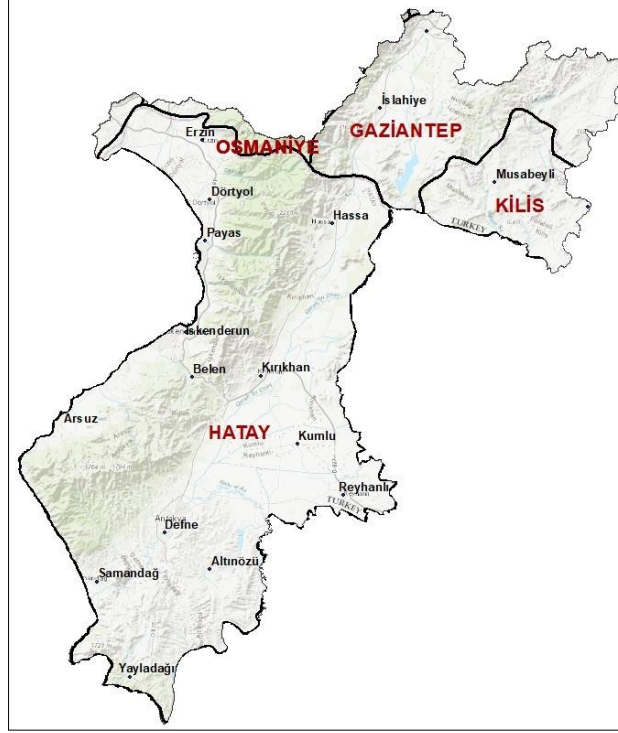
Türkiye'nin güney kesiminde yer alan Asi Havzası, Doğu Akdeniz Bölgesinde; 36° 21' Kuzey, 35° 48' Güney enlemleri, 36° 41' Doğu ve 35° 53' Batı boylamları arasındadır. Asi Havzasının Türkiye sınırları içerisinde kalan bölümünün % 70,4'ü Hatay, % 18,6'sı Gaziantep, % 8,6'sı Kilis, % 1,3'ü Osmaniye, % 0,9'u Adana ve % 0,2'si Kahramanmaraş illerinin sınırları içerisinde yer almaktadır.

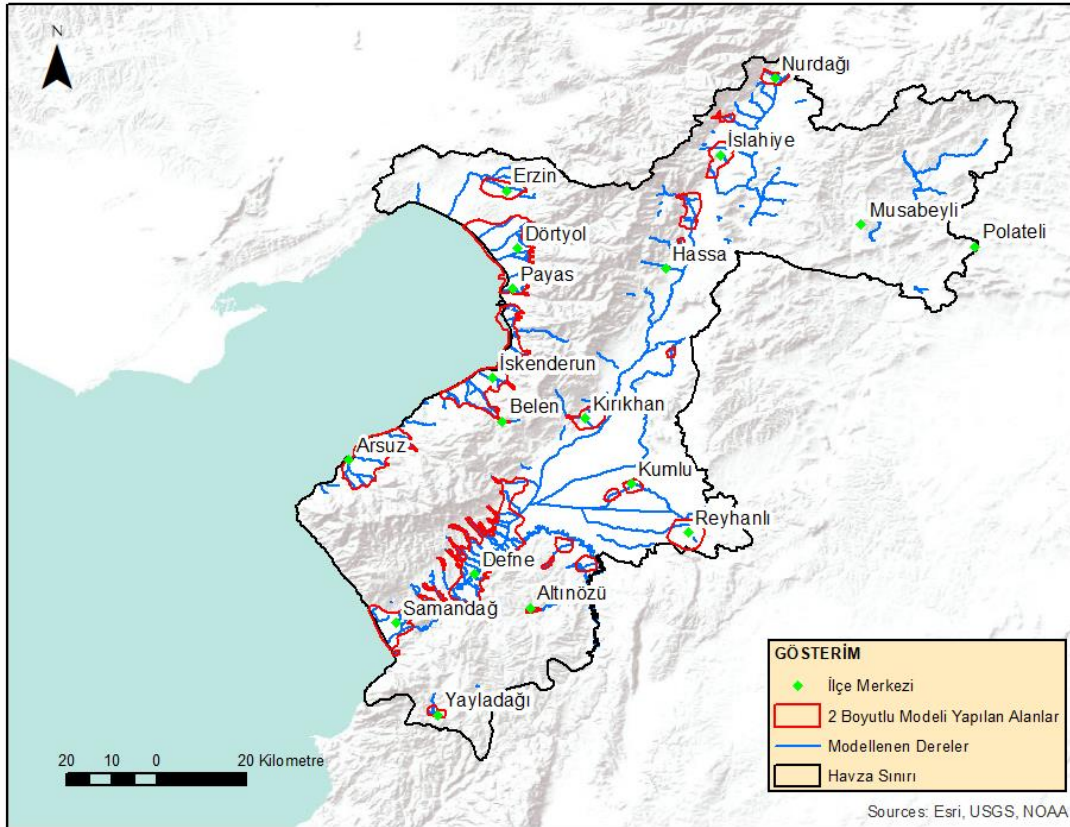
Şekil 3-1 Asi Havzası'nın Konumu

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Şekil 3-2 Asi Havzası'na dahil olan il ve ilçeler

Şekil 3-3 Asi Havzası'nda Taşkın Riski Tespit Edilen ve 2 Boyutlu Hidrolik Modeli Yapılan Alanlar

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2.2 İklim ve İklim Değişikliği

Toplam alanı yaklaşık 26 530 km² olan Asi Havzası, 7886,3 km² yağış alanına sahiptir. Havzanın ortalama yıllık eş yağış eğrileri yardımıyla tarafımızdan hesaplanan yağış miktarı 788,5 mm'dir. Ortalama sıcaklık ise 18,3 °C'dir. Asi Nehri'nin Türkiye bölümündeki üst kotlarda İç Anadolu-Akdeniz geçiş ikliminin karakteristikleri görülmektedir. Daha aşağı kotlarda ise Akdeniz ikliminin tamamen egemen olduğu görülmektedir. Akdeniz bölgesinde kışları ılık ve bol yağışlı, yazları sıcak ve kurak, İç Anadolu bölgesinde ise kışları soğuk ve genellikle kar yağışlı, yazları sıcak ve kurak karasal iklim özelliklerine rastlanır. Proje alanı coğrafi bölge olarak Akdeniz Bölgesi iklim özelliklerini taşımaktadır. Yazlar genellikle sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Bölgede kar etkisi önemli değildir.

Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı güneybatı Asya'da, Akdeniz'in doğu ucunda yer alan Asi Nehri Havzası'na ait referans dönem ortalama sıcaklıkların 18°C civarında olduğu ve havzanın batısına gidildikçe sıcaklık değerlerinin arttığı görülmektedir. Havzada sıcaklık anomalilerinin 10 yıllık değişimler üç model ve iki senaryo bazında Şekil 3-4 ve Şekil 3-5 ile verilmiştir. HadGEM2-ES, MPI-ESM-MR ve CNRM-CM51 modellerinin RegCM4.3 bölgesel modeliyle kuple edilmesiyle üretilen maksimum, ortalama ve minimum sıcaklık sonuçları, Asi Havzası için değerlendirildiğinde, en sıcak tahmin eden modelin HadGEM2-ES modeli olduğu anlaşılmaktadır. Bu modelin her iki senaryo sonuçları da diğer iki modele göre daha yüksek değerdedir. RCP4.5 senaryosunda HadGEM2-ES modelini CNRM-CM5.1 ve MPI-ESM-MR model sonuçları izlerken, RCP8.5 senaryosunda HadGEM2-ES modelini MPI-ESM-MR ve CNRM-CM5.1 sonuçları izlemektedir. En yüksek sıcaklıkların öngörüldüğü RCP8.5 senaryosunda HadGEM2-ES modeli projeksiyon dönemi sonunda 5,6°C sıcaklık anomalisi değeri verirken, MPI-ESM-MR modelinde 4,4°C ve CNRM-CM5.1 modelinde 4,2°C'lik yükselmeler beklenmektedir. Her üç model sonucuna göre de sıcaklık değerlerindeki artışlar, 2050 yılından sonra ivme kazanmakta ve havzanın karaya sokulan iç kısımlarında daha yüksek olmaktadır. Tüm model sonuçları dikkate alındığında havzadaki sıcaklık artışlarının yüzyıl boyunca 0,5-5,6oC aralığında değişeceği beklenmektedir.

Toplam yağış değerleri incelendiğinde referans periyoduna göre havzanın aldığı toplam yağış miktarının 900 mm'nin üzerinde olduğu ve havzasının kuzeybatı bölgesinde toplam yağışların 1900 mm'yi bulduğu belirlenmiştir. RCP4.5 ve RCP8.5 senaryolarına dayalı HadGEM2-ES, MPI-ESM-MR ve CNRM-CM5.1 model sonuçlarına göre Asi Havzası'nda 2100 yılına dek son derece belirgin yağış eksikliğini yaşanması beklenmektedir. HadGEM2-ES ve MPI-ESM-MR modelleri CNRM-CM5.1 modeline göre daha yüksek yağış azalması değerleri öngörmektedir. Bu durum havzada gerçekleşen

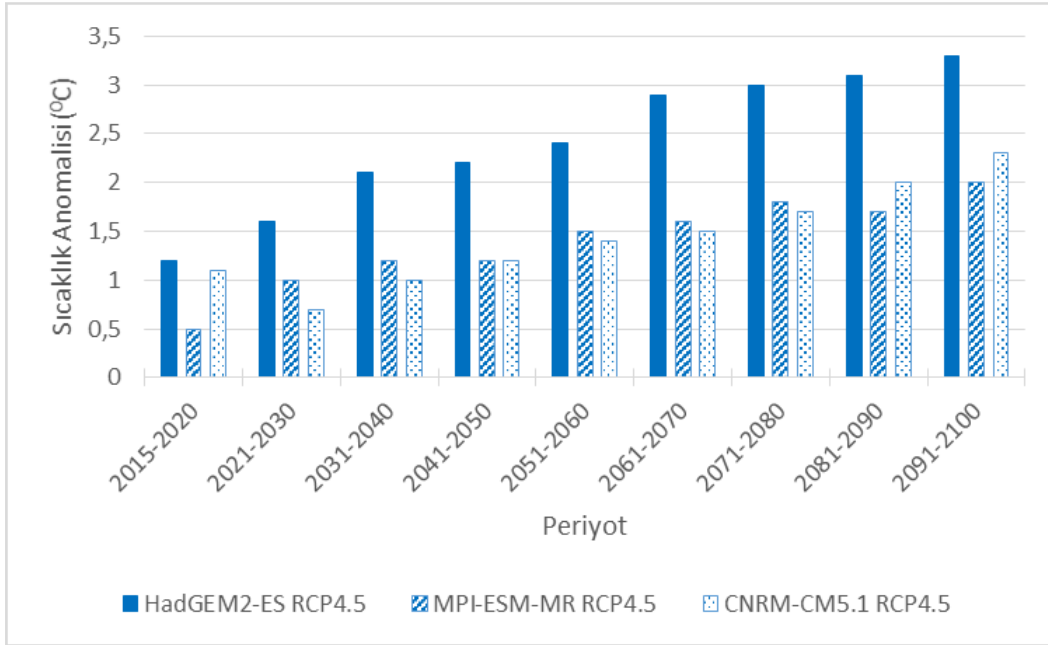
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

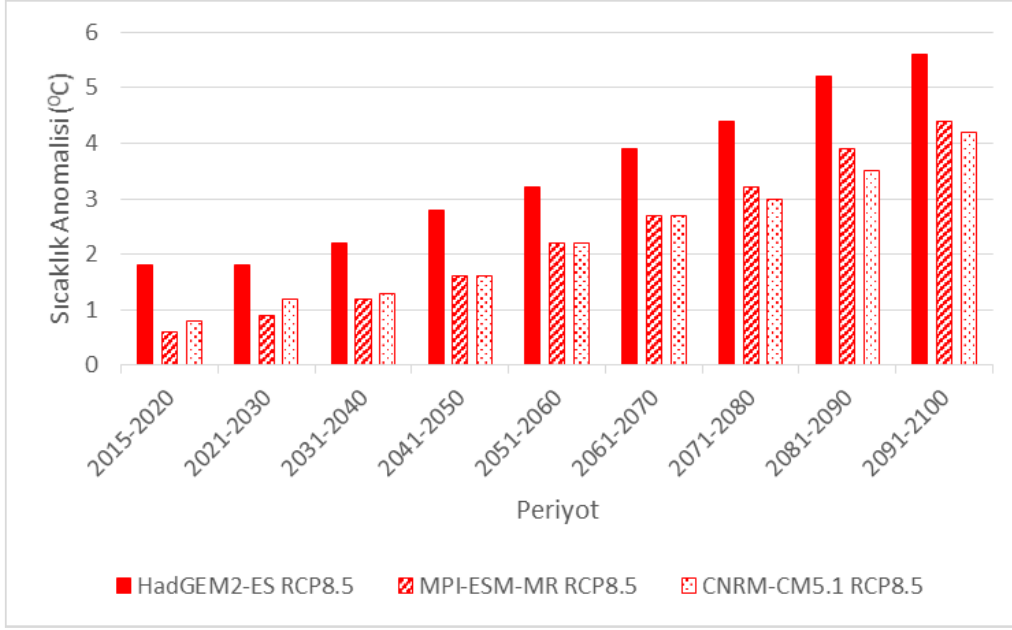
100 ve 200 mm'lik negatif yağış anomali değerlerinin hakimiyeti ile de anlaşılabilir. Yağış azalmalarının en fazla beklendiği bölgeler havzanın Dört Yol ve Hassa mevkileri civarında olan kuzey kesimleridir. Havzada en fazla yağış eksikliği değeri MPI-ESM-MR modeli RCP8.5 senaryosu için üretilmiş olup 2050 yılı ve sonrasında şiddetlenmektedir. Havzada referans dönemine göre %27'lere varan yağış azalmaları söz konusudur. Model sonuçları havza bazında genel olarak değerlendirildiğinde, havzada projeksiyon döneminin tamamında etkin olan önemli seviyelerde yağış eksiklikleri beklendiği ve yağışta azalma değerlerinin havzanın tamamında önemli seviyelere varacağı tahmin edilmektedir.

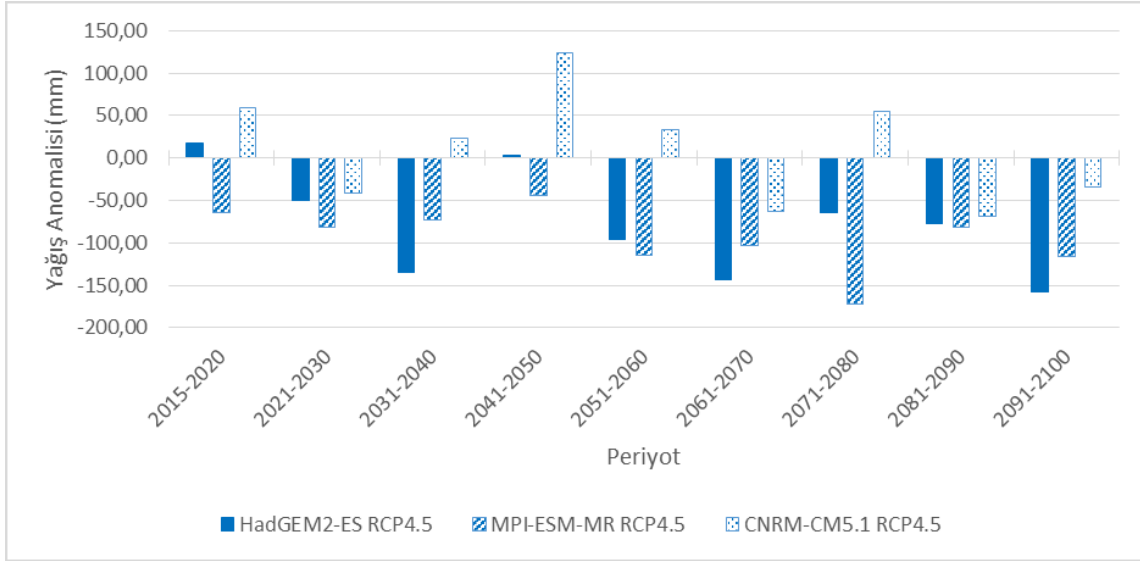
Şekil 3-4 RCP4.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Sıcaklık Anomali Değerleri- Asi Havzası

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

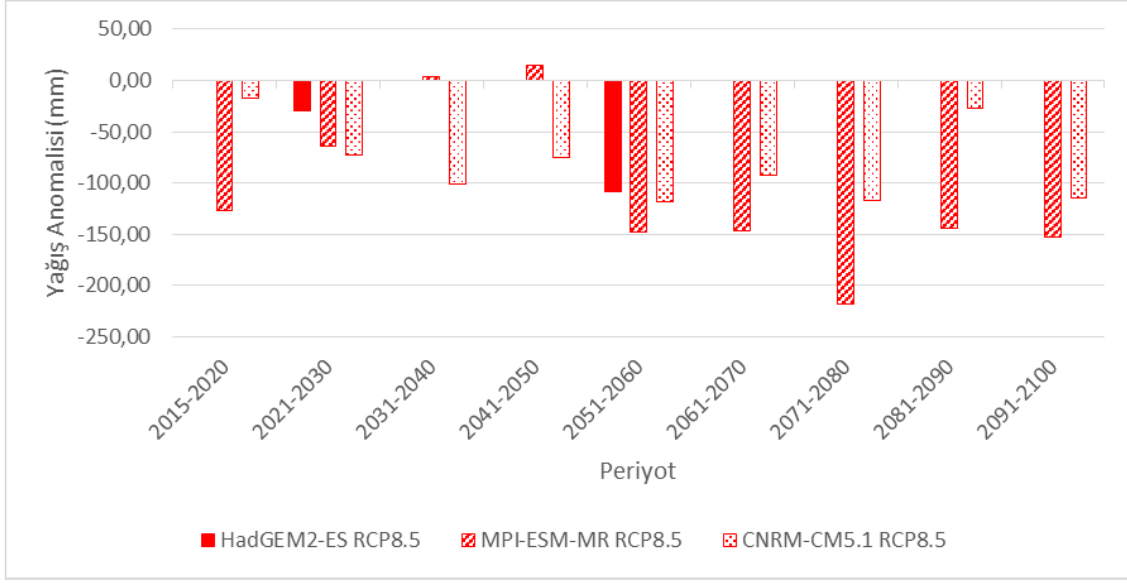
Şekil 3-5 RCP8.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Sıcaklık Anomali Değerleri- Asi Havzası

Şekil 3-6 RCP4.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Yağış Anomali Değerleri- Asi Havzası

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Şekil 3-7 RCP8.5 Senaryosuna göre Modeller Bazında Yağış Anomali Değerleri- Asi Havzası

3.2.3 Morfoloji, Jeoloji, Arazi ve Zemin

3.2.3.1 Morfoloji

Asi Havzası'nın önemli bölümünü, Hatay ili ve ilçeleri oluşturur. Hatay ili topraklarının % 46,1'ini dağlar, % 33,5'ünü ovalar ve % 20,4'ünü platolar oluşturur. İl topraklarının en önemli yükseltisini, kuzey-güney hattı boyunca uzanan Nur Dağları (Gavur Dağları ve Amanos Dağları olarak da bilinir) meydana getirir. Bu sıradağların en yüksek noktası ise Mıgırtepe'dir (2240 metre).

Diğer önemli dorukların yüksekliği 2000 metreden azdır. Yüksek, dik ve kolay geçit vermeyen bir yapı gösteren Amanos Dağları, Samandağ sınırları içinde Asi Vadisi ile kesintiye uğrar. Aynı dağlık dizi Asi Vadisi'nden hemen sonra Yayladağı ilçesi sınırları içinde de devam eder. Bu bölgede 1235 m yükseltideki Ziyaret Dağı ile 1739 metre yükseklikteki Keldağ iki önemli yükselti olarak göze çarpar.

3.2.3.2 Jeoloji

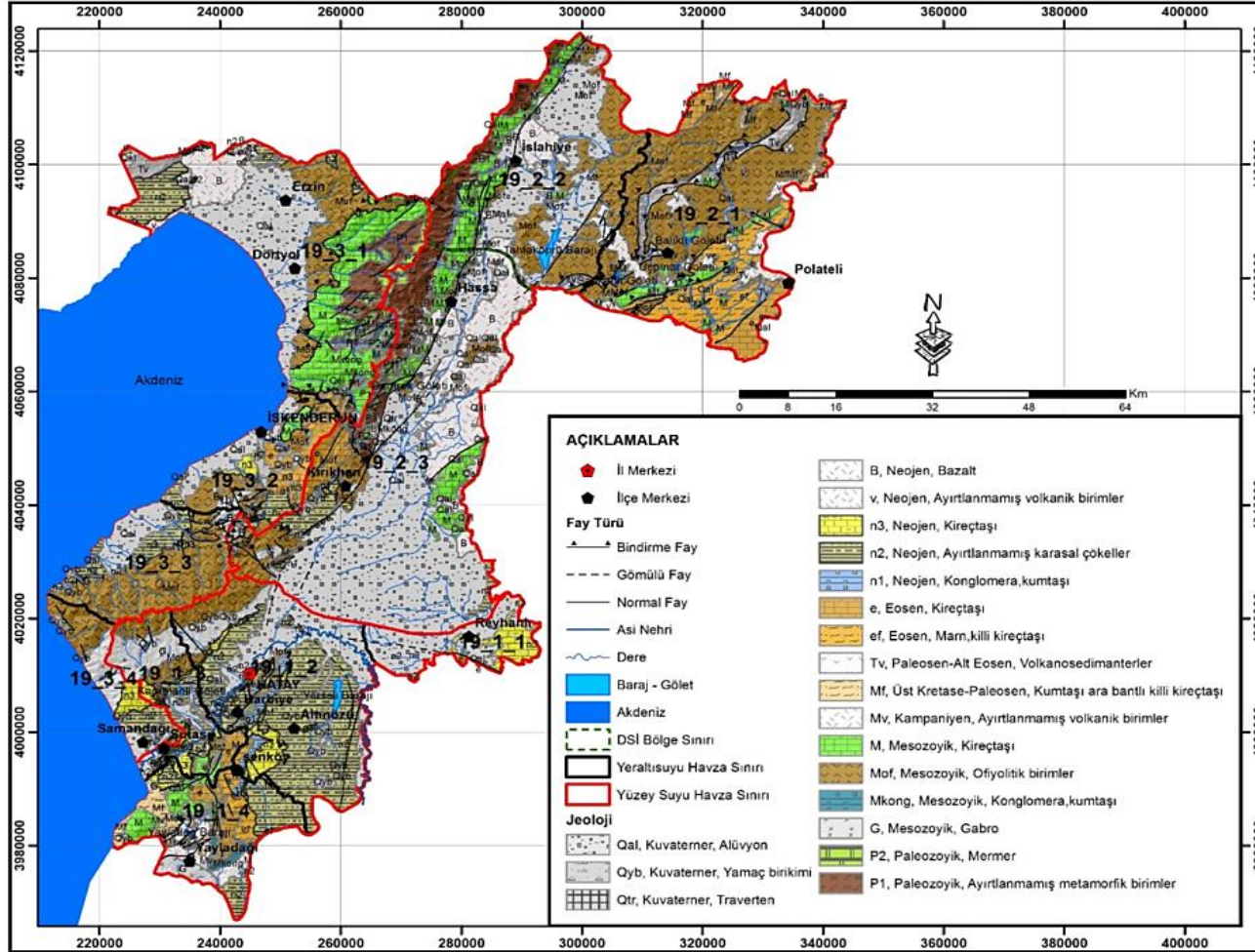
Asi Havzası'nın jeoloji haritası ve formasyonları, DSİ tarafından hazırlanan "Asi Havzası Hidrojeolojik Etüt Raporu" olmakla birlikte, MTA tarafından hazırlanan ve bu alt havzaı da içeren "DAF Atlası Raporu"ndan yararlanarak hazırlanmıştır. Asi havzasının jeoloji haritası aşağıda verilmiştir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Şekil 3-8 Asi Havzası Jeoloji haritası

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2.3.2.1 Stratigrafik Jeoloji

Asi Havzası'nda yer alan jeolojik formasyonların yaşları, simgeleri ve havzadaki alansal dağılımları (Tablo 3-1) aşağıda verilmiştir.

Tablo 3-1 Asi Havzası jeolojik birimlerin alansal dağılımı

Litoloji	Yaş	Sembol	Alan (km ²)
Altivyon	Kuvaterner	Qal	2248,16
Yamaç birikimi	Kuvaterner	Qyb	65,09
Traverten	Kuvaterner	Qtr	4,15
Bazalt	Neojen	B	455,71
Ayrıtlanmamış Volkanik birimler	Neojen	v	116,02
Kireçtaşı	Neojen	n3	195,06
Ayrıtlanmamış karasal çökeller	Neojen	n2	867,43
Konglomera-kumtaşı	Neojen	n1	44,42
Kireçtaşı	Eosen	e	378,44
Marn, killi kireçtaşı	Eosen	ef	230,65
Volkanosedimanterler	Paleosen-Alt Eosen	Tv	133,17
Kumtaşı arabantlı killi kireçtaşı	Üst Kretase-Paleosen	Mf	85,27
Ayrıtlanmamış Volkanik birimler	Kampiyen	Mv	59,36
Kireçtaşı	Mesozoyik	M	656,54
Ofiyolitik birimler	Mesozoyik	Mof	1753,30
Konglomera-kumtaşı	Mesozoyik	Mkong	36,41
Gabro	Mesozoyik	G	241,40
Mermer	Paleozoyik	P2	80,66
Ayrıtlanmamış Metamorfik birimler	Paleozoyik	P1	340,30
Karasal Toplam Alan			7991,54
Baraj-Gölet			15,47
19 Asi Havzası Toplam Alanı			8007,01

Asi Havzası'nda Mesozoyik'ten günümüze kadar oluşmuş tortul, magmatik ve metamorfik kayalar mevcut olup, bu kayalar yaşlıdan gence doğru aşağıda sıralanmıştır.

- Paleozoyik yaşlı metamorfikler (P1)
- Paleozoyik yaşlı mermerler (P2)
- Mesozoyik yaşlı Gabro (G)
- Mesozoyik yaşlı Konglomera, kumtaşı (Mkong)
- Mesozoyik yaşlı ofiyolitler (Mof)
- Mesozoyik yaşlı kireçtaşları (M)

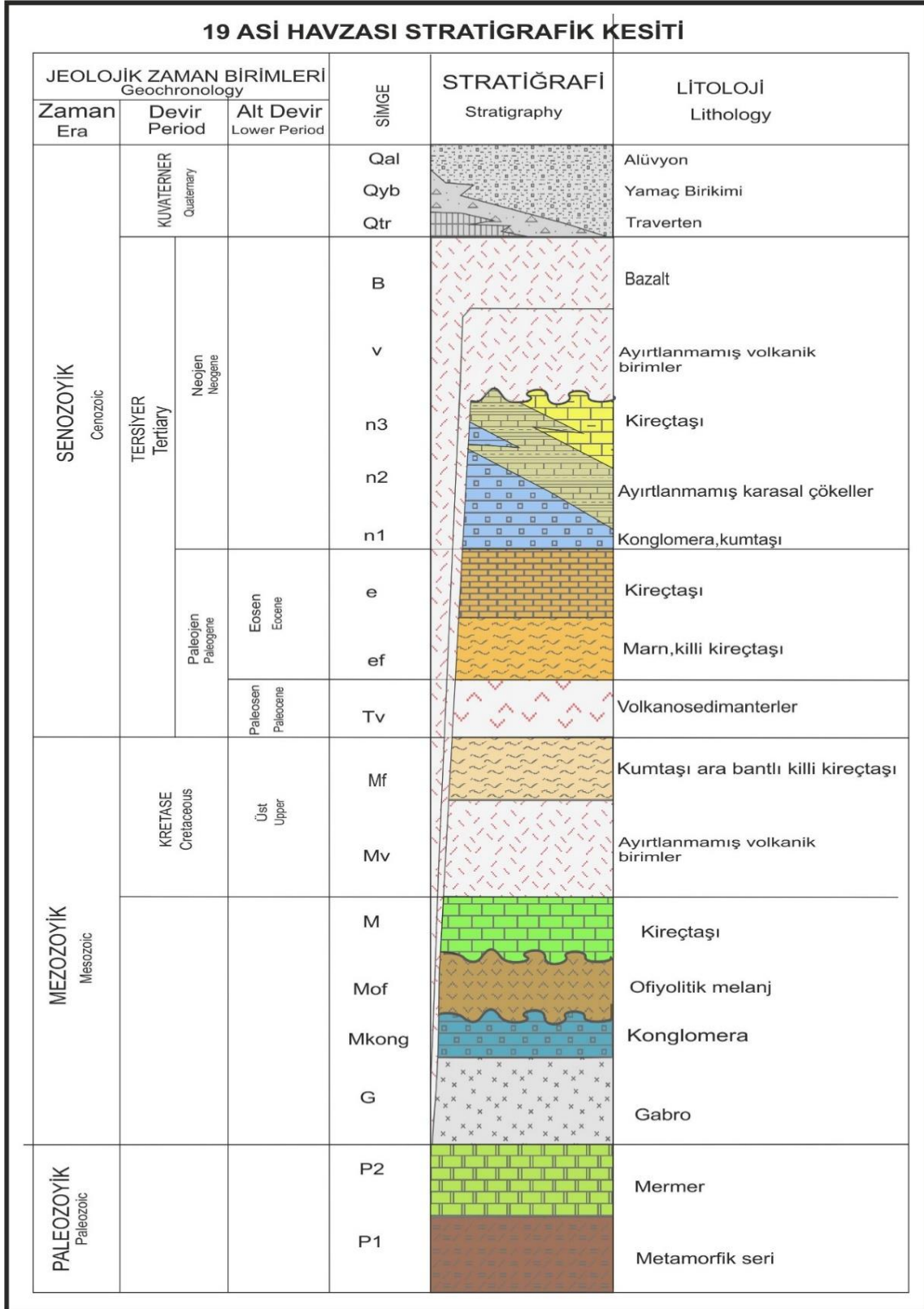
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mesozoyik (Kampaniyen) yaşlı volkanikler (Mv)

- Üst Kretase-Paleosen yaşlı kumtaşı arabantlı killi kireçtaşı (Mf)
- Paleosen-Alt Eosen yaşlı volkanikler (Tv)
- Eosen yaşlı marn, killi kireçtaşı (ef)
- Eosen yaşlı kireçtaşı (e)
- Neojen konglomeralar (n1)
- Neojen yaşlı ayrılmamış karasal çökeller (n2)
- Neojen yaşlı kireçtaşı (n3)
- Neojen yaşlı volkanik birimler (v)
- Neojen yaşlı bazalt (B)
- Kuvaterner yaşlı traverten (Qtr)
- Kuvaterner yaşlı yamaç birikimi (Qyb)
- Kuvaterner yaşlı alüvyon (Qal)

Asi Havzası stratigrafik kolon kesiti aşağıda verilmiştir.

Şekil 3-9 Asi Alt Havzası Stratigrafik Kolon Kesiti

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2.4 Toprak Kaynakları ve Arazi Kullanımı

3.2.4.1 Havzadaki Büyük Toprak Grupları

Asi havzasında en çok yer kaplayan toprak grubu 265.641 ha (% 33,68) ile kireçsiz kahverengi orman topraklarıdır. Havzada ikinci büyük toprak grubu ise kahverengi orman toprakları 116.515 ha (% 14,77) alanda yer alır. Havzada üçüncü büyük toprak grubu 99.647 ha (% 12,64) alana sahip alüvyal topraklardır. Havzada KHGM büyük toprak gruplarının dağılımı Tablo 5.2’de verilmiştir.

Tablo 3-2 Asi Havzası Büyük Toprak Grupları Dağılımı

Büyük Toprak Grubu	Sembol	Alan (Ha)	Dağılım (%)
Alüvyal Topraklar	A	99.647	12,64
Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları	E	4.690	0,59
Kırmızımsı Kahverengi Topraklar	F	52.455	6,65
Hidromorfik Topraklar	H	1.068	0,14
Kolüvyal Topraklar	K	81.241	10,30
Kahverengi Orman Toprakları	M	116.515	14,77
Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları	N	265.641	33,68
Alüvyal Sahil Toprakları	S	178	0,02
Kırmızı Akdeniz Toprakları	T	59.283	7,52
Kireçsiz Kahverengi Topraklar	U	163	0,02
Organik Topraklar	O	56.675	7,19
Bazaltik Topraklar	X	3.483	0,44
Büyük Toprak Grubu Dışındaki Alanlar	-	47.594	6,04
Genel Toplam		788.633	100,00

3.2.4.2 Havzadaki Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıfı

Asi havzasında en çok yer kaplayan toprak grubu 265.641 ha (% 33,68) ile kireçsiz kahverengi orman topraklarıdır. Havzada ikinci büyük toprak grubu ise kahverengi orman toprakları 116.515 ha (% 14,77) alanda yer alır. Havzada üçüncü büyük toprak grubu 99.647 ha (% 12,64) alana sahip alüvyal topraklardır. Havzada KHGM büyük toprak gruplarının dağılımı Tablo 5.2’de verilmiştir.

Tablo 3-3 Asi Havzası Büyük Toprak Grupları Dağılımı

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Büyük Toprak Grubu	Sembol	Alan (Ha)	Dağılım (%)
Alüvyal Topraklar	A	99.647	12,64
Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları	E	4.690	0,59
Kırmızımsı Kahverengi Topraklar	F	52.455	6,65
Hidromorfik Topraklar	H	1.068	0,14
Kolüvyal Topraklar	K	81.241	10,30
Kahverengi Orman Toprakları	M	116.515	14,77
Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları	N	265.641	33,68
Alüvyal Sahil Toprakları	S	178	0,02
Kırmızı Akdeniz Toprakları	T	59.283	7,52
Kireçsiz Kahverengi Topraklar	U	163	0,02
Organik Topraklar	O	56.675	7,19
Bazaltik Topraklar	X	3.483	0,44
Büyük Toprak Grubu Dışındaki Alanlar	-	47.594	6,04
Genel Toplam		788.633	100,00

3.2.5 Zemin

3.2.5.1 Erozyon

Geçmişte Asi Nehri ve yan derelerde sel ve taşkın probleminin fazla olması ve yerleşim yerleri, tarım arazileri ve tesislerde zararlar oluşturması dolayısıyla bugüne kadar havzada erozyon, rüsubat ve taşkın kontrolüne yönelik oldukça fazla çalışma yapılmıştır. Çalışma yapılan konularda sel ve taşkınların oluşumu ve zararlı etkileri azalmıştır.

Erozyon, taşkın ve rüsubat kontrolüne yönelik çalışmaları; sel ve taşkın olaylarının dinamik bir yapıda olması, meteorolojik olaylar, idari uygulamalara göre koşulların değişmesi dolayısıyla, bu konuda yapılan çalışmaların tam olarak bittiği hiçbir zaman söylenemez.

Geçmişte havzada yapılan çalışmalarda, yan derelerin bir kısmında rüsubat ve taşkın ile ilgili problemler olduğundan dolayı konuların bir bölümünde erozyon, rüsubat ve taşkın kontrolüne yönelik çalışmalar birbirlerini tamamlayacak şekilde bütün olarak yapılmıştır. Büyük kısmında ise taşkın kontrolüne yönelik çalışmalar yapılmıştır. Havzada yapılan erozyon, rüsubat ve taşkın kontrolü

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

tesislerinin büyük kısmında tesisin fonksiyonunu olumsuz yönde etkileyen eksiklik, hasar, rüsubat, müdahaleler vb. problemler bulunmaktadır.

Maraş Bölge sınırları içerisinde kalan tesislerin alanın tamamına yakınında geçmiş dönemde eğimli araziler üzerinde tarım uygulamaları, hayvan otlatması, nedeniyle mera ve ormanlık alanlar çok tahrip olduğundan az-orta ve şiddetli yüzey erozyonu bulunmaktadır. Her ne kadar tersip imkanları ile depolanması amaçlansa da yüzey erozyonun önlenmesi amacıyla ağaçlandırma ve kısa süre içerisinde rüsubatın mecra geçişinin önlenmesi için yamaçlarda teraslama çalışması gereklidir. OGM, AGM ve DSİ nin ortaklaşa havza bazında ıslahın yapılması en kalıcı yöntemlerdendir. Aksi takdirde özellikle Deliçay mansap ıslahının yukarı havzadan gelecek ince rüsubat ile kapasitesinde azalmalar ve taşkın tehdidi ortaya çıkacaktır.

Genelde sahil şeridi boyunca devam eden düze yakın taban arazilerin 100-250 kotlarına kadar yerleşim, tarım ve sanayi alanları kullanımına da olup, devamında eğimin yükselmesi ile birlikte ormanlık alanlar başlamaktadır. Ormanlık alanların kapalılık ve hidrolojik yönden iyi olmakla birlikte mansaba intikal eden rüsubat mevcuttur. Rüsubatın kaynağını kayalık alanlardaki fiziki ayrışmadan, yer yer oluşan yamaç göçmeleri ve oyuntu erozyonundan, rüsubatın büyük bir bölümünü eski dönemli mecra içerisinde eğimin düşük olduğu yerlerden ve özellikle son dönemlerdeki mansap bölümünde zararlara neden olan dere havzalarında bulunan kum ocağı ve maden işletmeleri derelerin hidrolik yapılarını ve havzada doğal dengeyi olumsuz etkilemekte ve mecralarda erozyonun ve rüsubatın artmasına neden olmaktadır. Yüzey erozyonundan kaynaklı rüsubat miktarı havza genelinin % 10'luk bölümünü geçmemektedir.

3.2.6 Hidroloji

3.2.6.1 Yüzey Suları

Asi Nehri Ülkemizde kaynağı dışarda olan bir nehirdir. Asi Nehri, Lübnan'ın kuzeydoğusunda bulunan Bekaa Vadisi'nde Rasel-Ayn ve Al-Labwah kaynaklarından doğmaktadır. Lübnan-Suriye sınırından sonra Hama ve Humus şehirlerinden geçmekte; Ansariye Dağları'nın doğusunu kat ederek, Gab topraklarına akmaktadır. Daha sonra 22 kilometre boyunca Türkiye-Suriye sınırını oluşturmaktadır. Nehir Türkiye'ye girdikten sonra (Eşrefli'de), Amik Ovası'nda küçük Asi Nehri'yle de birleşerek bir kavis çizmekte ve Samandağ Kasabası'nın 6 kilometre güneybatısından Doğu Akdeniz'e dökülmektedir.

Asi Nehri, ülkemizin güneyinde yer alan diğer nehirlerin tam tersine bir akış yönünde akmaktadır. Ayrıca kaynağı Türkiye'de olmayıp, döküldüğü yer Türkiye'de olan tek nehir Asi Nehri'dir. Türkiye'deki

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

yağış alanı 1.800 km² olan nehrin akımı çok düzensizdir. Bu akım kış ve ilkbaharda asileşerek nehir yatağını aşmakta ve etrafına zararlar vermektedir. Nehrin 8 m³/saniye olan yıllık ortalama akımı kışın ve ilkbaharda 20-40 m³/sn'ye yaklaşmakta hatta 100 m³/sn'ye kadar yükselebilmektedir. Asi Nehri'nin başka bir özelliği de, mecrası boyunca Karasu Çayı, Afrin Çayı ile Küçük Asi veya Karadere Çayı gibi en önemli kollarının Türkiye topraklarında yer almasıdır.

Nehir Lübnan'da yaklaşık 40 kilometre, Suriye'de 325 kilometre, Türkiye'de ise 88 kilometre akmakta ve toplam uzunluğu 453 kilometre olmaktadır. Nehir üç ayrı ülkeyi kat ederek denize döküldüğünden yıllık ortalama su hacminin tespiti önem taşımakta ancak bu konuda da, kaynaklarda farklı değerler yer almaktadır. Türkiye'de yayınlanan bazı kaynaklarda Asi Nehri'nin yıllık su hacmi 1.200 milyon m³ olarak verilmektedir. Aynı kaynağa göre, Türkiye, bu miktarın % 2'sini Suriye'den almakta; böylece Türkiye'nin payı yıllık ortalama 24 milyon m³ olmaktadır.

Bölgede önemli bir yeri olan Amik Gölü'nün drenajını sağlayan Küçük Asi Nehri, Asi Nehri'nin Türkiye'deki tek koludur. Küçük Asi Irmağı'nın yan kolları Karasu, Balıklıgölü Çayı (Muratpaşa Çayı), Bedirge, Cumba Kurutma Kanalı, Höpür, Delibekirli, Karaail, Topboğazi, Bakras, Kavaslı Dereleri ve Afrin Çayı'nın birleşmesi ile oluşur.

Gölbaşı Gölü, Asi Havzası'nda 1000 ha'lık sulak alan olarak koruma statüsüne sahip bir bölge bulunmamasıyla birlikte, kurutulmuş olan Amik Gölü'nün kalıntısı olan Gölbaşı (Balık) Gölü, bilhassa göç mevsiminde göçmen kuşlar için önemli bir durak vazifesi görmektedir olup zengin bir sucul yaşama sahiptir. Gölün sahip olduğu alan 55 ha'dır. Amik Ovası'nın kuzeydoğusunda, Kurt Dağları eteğindeki Gölbaşı Gölü, Kırıkhan'a 11 km uzaklıktadır. Kurt Dağları'nın tabanından doğan kaynak sularla beslenir. Gölbaşı Gölü, kurutulan Amik Gölü'nün en önemli kaynaklarından biri olması yanında Amik Gölü kurutulmadan önce adeta Amik Gölü ekosisteminin küçük bir modelidir. Göl, flora ve fauna özellikleri ve zenginliği bakımından Amik Gölü'yle büyük benzerlik göstermektedir (SYGM, 2017).

3.2.6.2 Yeraltı Suları (Hidrojeoloji)

Asi Havzası'nda yer alan Paleozoyik yaşlı metamorfik birimler (P1) genellikle kloritist, killişt, fillat türü malzemeden oluştuğundan az geçirimli geçirimsiz kayalardır. Özellikle Musabeyli YAS Alt Havzası'nda ve Asi Havzası'nın diğer birçok yerinde görülen ofiyolitik melanjda (Mof) litolojik olarak genellikle az geçirimli-g geçirimsiz kayalardır. Ofiyolitik melanj içinde yüzeylemiş Mesozoyik yaşlı mağmatik kökenli derinlik kayalarından gabro (G) plajiyoklas ve olivince zengin olup, az kırıklı-çatlaklı

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ve az geçirimli-geçirimsiz kayaçlardır. Bu birimler alt havzada yükselteleri de teşkil ettiklerinden akifer özelliği göstermezler.

Havzada yer alan Neojen yaşlı karasal çökeller (n2) genellikle; kumtaşı, çamurtaşı, killi kireçtaşı, marn, yer yer konglomeratik seviyeler ve volkano sedimenter seviyeler içermekte olup, bu özellikleri nedeni ile az geçirimli-yarı geçirimli kayaçlardır.

Havzada yer alan geçirimli-çok geçirimli kayaçlar:

- Mesozoyik yaşlı konglomera, kumtaşı (Mkong)
- Mesozoyik yaşlı kireçtaşları (M)
- Eosen yaşlı kireçtaşları (e)
- Neojen yaşlı konglomeralar (n1)
- Neojen yaşlı kireçtaşı (n3)
- Vulkanikler (Yörede gelişen tektonik hareketler nedeniyle ikincil porozite de kazanmışlardır)
- Kuvaterner yaşlı alüvyonlar (Qal)

3.2.7 Atık ve Atık su Yönetimi

✓ **Hatay**

Kentsel kanalizasyon sistemi Hatay İli ve tüm ilçelerinde (16 ilçe) belli bölgelerde bulunmakla birlikte evsel atık suların fosseptikte biriktirildiği kanalizasyon bağlantısı olmayan bölgeler de mevcuttur. 2001 yılında kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu 359468 olup, 2002 yılında 385877, 2003 yılında 405814, 2004 yılında 447605, 2006 yılında 535610, 2008 yılında 622816, 2010 yılında 793707, 2012 yılında 865735, 2014 yılında 1215869' dur (TÜİK, 2015). Toplam belediye sayısı 16 olup, atık su arıtma tesisi sayısı ilçe bazında 6 adettir (TÜİK, 2015). Ancak Hatay İli'nde; ek arıtmalarla birlikte Hatay Büyükşehir Belediyesi yönetiminde atık su arıtma tesisleri mevcuttur.

✓ **Adana**

Türkiye İstatistik Kurumu nüfus verilerine göre Türkiye'nin 6'ncı kalabalık ili olan Adana, altyapısını önemli ölçüde tamamlamıştır. Evsel/kentsel nitelikli atık sular arıtma tesisi ile sonlanan kanalizasyon sistemine verilmekte, kanalizasyon sistemi olmayan yerlerde ise sızdırmaz fosseptiklerde toplatılarak en yakın atık su arıtma tesisine gönderilmesi sağlanmaktadır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

✓ **Batı Adana (Seyhan) atık su arıtma tesisi**

Batı Adana (Seyhan) Atık su Arıtma Tesisi onaylı ÇED raporlarına uygun olarak, Seyhan İlçesi MİT Dinlenme Tesisleri kuzey bitişiğindeki alan üzerine inşa edilmiştir. Tesis Haziran 2003'te tamamlanarak devreye alınmıştır. 1 yıllık devreye alma döneminin ardından 06.07.2004 tarihinde de işletilmeye başlanmıştır. Batı Adana Atık su Arıtma Tesisi ünitelerinde, mekanik arıtma, biyolojik arıtma ve çamur arıtımı yapılmaktadır. Tam biyolojik arıtmaya göre inşa edilmiş olan Batı Adana Atık su Arıtma Tesisinde çamur arıtma da yapılmakta olup, çamurdan üretilen metan gazı ile elektrik enerjisi üretilmekte ve tesisin % 30 elektrik enerjisi karşılanabilmektedir. Tesisten günlük olarak ortalama 100-150 ton arası % 27 kuru madde içerikli çamur çıkmaktadır. Çıkan çamur susuzlaştırma işleminden geçirildikten sonra tesis içindeki depolama alanında depolanarak, Sofulu Entegre Katı Atık Tesisine düzenli depolama için gönderilmektedir. Yaz aylarında bu çamur kuruluğu % 90'ı bulmaktadır. Batı Adana Atık su Arıtma Tesisinde arıtılan atık sular, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde bağlı bulunduğu sektör türündeki parametreleri sağlamış durumda DSİ' ye ait TD8 Drenaj Kanalına deşarj edilmektedir.

✓ **Doğu Adana (Yüreğir) atık su arıtma tesisi**

1999 yılında mekanik arıtma tesisi olarak yapımına başlanılan Doğu Adana Atık su Arıtma Tesisi inşaatı, 2004 yılında genişletilerek tesis biyolojik arıtma tesisine dönüştürülmüştür. 2007 yılı içerisinde Doğu Adana Atık su Arıtma Tesisinin inşaat faaliyetleri de (Biyolojik kısım) tamamlanmış olup, tesis devreye alım döneminin ardından 06.07.2007 tarihinde işletmeye alınmıştır. Tam biyolojik arıtmaya göre inşa edilmiş olan Adana Doğu Atık su Arıtma Tesisinde çamur arıtma yapılmakta olup, çamurdan üretilen metan gazı ile elektrik enerjisi üretilmekte ve tesisin % 40 elektrik enerjisi karşılanabilmektedir. Tesisten günlük olarak ortalama 50-60 ton arası % 27 kuru madde içerikli çamur çıkarılmaktadır. Çıkarılan çamur tesis içindeki genişlemeye ayrılmış boş alanlarda serilerek kurutulmakta ve Adana Büyükşehir Belediyesine ait Sofulu Katı Atık Depolama Sahasında bertaraf edilmektedir. Yaz aylarında bu çamur kuruluğu % 90'ı bulmaktadır. Tesislerden çıkan çamurun Yönetmeliklere uygun olarak tamamen bertaraf edilebilmesi için araştırma ve çalışmalar ASKİ Genel Müdürlüğü tarafından devam etmektedir.

✓ **Karaisalı atık su arıtma tesisi**

11.08.2008 tarihinde inşaatına başlanmıştır. 25.01.2009 tarih itibarıyla işletmeye alınmış işin yüklenicisinin 3 aylık işletmesi sonunda 31.03.2010 tarihinden itibaren ASKİ Genel Müdürlüğü

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

İşletmeler Daire Başkanlığı Atık su Arıtma şube Müdürlüğüne bağlanmıştır. Karaisalı Atık su Arıtma tesisi Karaisalı ilçesi Karapınar Mahallesi Yanık değirmen mevkiinde hazineye ait 31.789 m²'lik arazi üzerinde kurulmuştur. İlçede kanalizasyon sistemi yaklaşık 8 km. uzunluğunda muhtelif çaplarda döşenmiş olup, arıtma tesisi alanına kadar getirilmiştir. Arıtma tesisi çıkışından çıkan arıtılmış su Üçürge Çayı'na deşarj edilmektedir. Çıkan çamur tesis depolanarak Adana Büyükşehir Belediyesine ait Sofulu Katı Atık Depolama Sahasında bertaraf edilmektedir. Karaisalı merkez ilçeye kurulan Karaisalı Atık su Arıtma Tesisi 2015 yılına kadar 10.000 kişi nüfusa hizmet edecek kapasitede kurulmuştur.

✓ **Osmaniye**

Osmaniye Merkez İlçesi'nde bir adet atık su arıtma tesisi bulunmakta ve merkezde oluşan atık sular arıtıldıktan sonra Hamus Çayı'na deşarj edilmektedir. Bunun dışında kalan ilçe ve beldelerde atık su arıtma tesisi kurulum-devreye alma süreci devam etmektedir.

✓ **Gaziantep**

Gaziantep il genelinde; 1adet biyolojik, 4 adet ileri biyolojik ve 10 adet paket atık su arıtma tesisi olmak üzere toplam 15 atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Gaski Merkez AAT 1.000.000 kişi/gün, Kızılhisar AAT 150.00 kişi/gün, Oğuzeli AAT 40.000 kişi/gün Araban AAT 19.000 kişi/gün, Nurdağı 30.000 kişi /gün kapasiteli olarak hizmet vermektedirler.

✓ **Kilis**

İLde merkez atık su arıtma tesisi, 2013 yılının temmuz ayı içinde çalışmaya başlamıştır. Proje değerleri esas alındığında, 15.109,8 m³/gün debi değeri mevcuttur. Deşarj noktası, İl Merkezinin güneyinde yer alan İnanlı Deresi'dir.

3.2.8 Ekosistemler ve Biyoçeşitlilik

3.2.8.1 Biyolojik Çeşitlilik

2018 yılı çevre durum raporuna göre Anadolu Diyagonalı'nın bir kolunu oluşturan Amanos dağları oldukça zengin bir flora ve vejetasyona sahiptir. Dağlarının kıyıya paralel olarak uzanması neticesinde yüksek kesimlerinde İskenderun Körfezi'nden gelen nemin etkisi ile Dörttyol'un doğusunda Karadeniz bölgesine özgü pek çok odunsu ve otsu bitki türü gözlenir. Odunsu türlerden Taflan (*Laurocerasus officinalis*), Kayın (*Fagus orientalis*), Fındık (*Coryllus avellana*), İhlamur (*Tilia argentea*), Çınar yapraklı

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Akçaağaç (*Acer platanoides*), Çoban püskülü (*Ilex colchica*) bitkilerine rastlanır. Otsu türlerden bazıları ise şunlardır: Otsu Adaçayı (*Salvia glutinosa*), *Sophora jaubertii*, *Vicia crocea*, *Lathyrus niger* subsp. *niger*. Amanos dağlarında 0-500 m'ler arasındaki bölgede genellikle maki elementlerine rastlanır. Maki elementleri, Mersin (*Myrtus communis*), Karadiken (*Paliurus spina-christi*), Keçiboğan (*Calicotom villosa*), Zakkum (*Nerium oleander*), Laden (*Cistus creticus*), Katırtırnağı (*Spartium junceum*), Boyacı sumacı (*Cotinus cotoneaster*) gibi türlerden oluşur. 500–1000 m arası bölgede genellikle Kızıl Çam (*Pinus brutia*), Defne (*Laurus nobilis*), Hartlap (*Arbutus andrachne*) gibi bitki türlerine, 1000–1500 m arası bölgede Meşe (*Quercu ssp.*) türlerine bazı yerlerde ise ve kayacık (*Ostraya carpinifolia*) türlerine, 1500–2000 m arası bölgede Karaçam (*Pinus nigra*), Sedir (*Cedrus libani*), Köknar (*Abies cilicica*) ormanlarına rastlanır. Hatay ili zengin bitki çeşitliliği nedeniyle çok sayıda bilim adamı tarafından ziyaret edilmiş ve bu bölgeden çok sayıda bitki örneği toplanmıştır.

Gerek coğrafik konumu gerekse barındırdığı canlı çeşidi bakımından Hatay ili yaklaşık 134 senedir birçok araştırmacının ilgi odağı olmuştur. Memeliler ele alındığında ilk olarak ilden 1883 yılında gelincik kaydı verilmiştir. Günümüzde memelilerle ilgili çalışmalar halen devam etmektedir ve türlerin biyolojisi, ekolojisi, genetiği üzerine yeni kayıtlar verilmektedir. Kahmann ve Çağlar (1960), Hatay bölgesinde yayılış gösteren yarasalar türlerini kaydetmiştir. Hatay'da Mısır meyve yarasası, Nalburunlu büyük yarasalar, Mehely nalburunlu yarasası, Blasius nalburunlu yarasası, uzun ayaklı yarasalar, farekulaklı büyük yarasalar, beyaz şeritli yarasalar, kahverengi uzun kulaklı yarasalar ve uzun kanatlı yarasaların yayılış gösterdiğini belirtmişlerdir. Çağlar (1965), Mısır meyve yarasası, Nalburunlu büyük yarasalar, Nalburunlu küçük yarasalar, Mehely nalburunlu yarasası, Blasius nalburunlu yarasası, Akdeniz nalburunlu yarasalar, bıyıklı yarasalar, kirpikli yarasalar, saçaklı yarasalar, Savi'nin cüce yarasası, uzun ayaklı yarasalar, farekulaklı büyük yarasalar, beyaz şeritli yarasalar, kahverengi uzun kulaklı yarasalar ve uzun kanatlı yarasaların yayılış gösterdiğini belirtmiştir. Kumerloeve (1978), Türkiye'de yayılış gösteren Insectivora, Chiroptera, Carnivora, Pinnipedia, Proboscoidea, Perissodactyla, Artiodactyla, Lagomorpha, Rodentia ve Cetacea takımlarının taksonomisi ve yayılışları hakkında bilgi verilmiştir. Yüzbaşı ve Benli (1995), Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay ve İçel illerinde yayılış gösteren kemirici türlerini çalışmışlardır. Bu illerde tarla faresi, limon sıçanı, tarla sincabı, orman faresi, kör fare, küçük avurtlak, arap tavşanı ve ağaç sincabının bulunduğu tespit edilmiştir.

3.2.9 Tarım

Havzadaki en önemli aktivite tarım olup, yörede en çok ekilen ürünler buğday, pamuk, mısır, karpuz, sebze, narenciye ve zeytindir. Narenciye yanı sıra erik, incir ve Trabzon hurması meyvecilik içinde yer

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

almaktadır. Entansif tarımın yapıldığı alanlarda bitki deseni olarak buğday, endüstri bitkileri, sebzeler, zeytinlikler, yağlı tohumlar, narenciye, meyve, tarla sebzeciliği, yem bitkileri üretimi yapılır. Ekonomisi tarıma dayalıdır.

Tablo 3-4 Asi Havzasındaki tarım alanları bilgileri (TÜİK,2017)

İl Adı	Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkileri Alanı (Dekar)	Nadas Alanı (Dekar)	Sebze Alanı (Dekar)	Süs Bitkileri Alanı (Dekar)	Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı (Dekar)
Adana(Ceyhan)	40118	0	13065	0	870211
Hatay(Altınözü)	171627	0	16618	0	122609
Hatay(Antakya)	61441	0	21916	0	226983
Hatay(Arsuz)	69490	0	82293	0	54237
Hatay(Belen)	18041	0	3565	0	10825
Hatay(Defne)	33166	150	3895	19.7	4540
Hatay(Dört Yol)	95641	0	10507	0	7298
Hatay(Erzin)	119396	0	2768	0	9044
Hatay(Hassa)	89294	1641	4375	0	45527
Hatay(Kumlu)	5008	236	10832	0	90762
Hatay(Kırıkhan)	44719	0	39517	2	329328
Hatay(Payas)	4680	0	220	0	576
Hatay(Reyhanlı)	26782	497	35460	0	215955
Hatay(Samandağ)	60863	0	19903	0	10108
Hatay(Yayladağı)	67685	200	12588	0	83427
Hatay(İskenderun)	8042	0	2745	10.2	9091
Kilis(Merkez)	216679	11300	23517	0	158260
Kilis(Musabeyli)	160306	13000	4430	0	73960
Kilis(Polateli)	73355	10160	8720	0	57742
Osmaniye(Merkez)	56640	1000	6470	5	233347
Gaziantep(Nurdağı)	24934	3000	13622	0	196627
Gaziantep(İslahiye)	94649	420	3919	0	160278
Gaziantep(Şahinbey)	209543	2915	18355	0	268315

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

3.2.10 Sağlık Durumu

Hatay İlinde Koruyucu Sağlık Hizmetleri Kurumları (Birinci basamak sağlık kuruluşu) olarak 169 ASM (Aile Sağlığı Merkezi), 97 Sağlık Evi, 3 Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi, 3 Halk Sağlığı Laboratuvarı, 2 Verem Savaş Dispanseri, 2 Deri ve Zührevi Hastalıklar Dispanseri, 4 Ağız Diş Sağlığı Merkezi, 1 Evde Sağlık Hizmetleri Birimi, 12 TSM (Toplum Sağlığı Merkezi) bulunmaktadır.

Buna ek olarak Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak 10 Devlet Hastanesi, 1 Doğum ve Çocuk Bakım Evi, 7 resmi, 9 özel Hemodiyaliz ünitesi ayrıca acil hizmetler sunmak için, 20 Acil Yardım İstasyonu, 33 Ambulans hizmet vermektedir. 10 adet özel hastane de faaliyetlerine devam etmektedir.

Proje sahasında yer alan kasaba ve köylerde sağlıkla ilgili sağlık evi, sağlık ocağı, sağlık merkezi gibi kuruluşlar mevcuttur. İlçe merkezlerinde ise sağlık ocakları ve hastaneler bulunmaktadır.

Bölgede herhangi bir salgın hastalık görülmemektedir. Vatandaşlar sağlıklarıyla ilgili sorunları için Aile sağlığı merkezleri ve Antakya il merkezi, Gaziantep İl merkezi, Kilis il merkezindeki sağlık kuruluşlarından faydalanmaktadır.

3.3 Planın Duyarlı Yörelerle İlişkisi

Korunan Alanlar ve Kültürel Varlıklar

Asi Havzası'nda belirlenmiş veya ilan edilmiş; sulak alanlar, tabiat parkı, gibi korunan alanlar tespit edilmiş olup, aşağıda detaylı bilgileri verilmiştir. Gaziantep, Hatay, Maraş illerine ait Milli Park mevcut değildir.

Tablo 3-5 Asi Havzası Korunan Alanlar

Korunan Alan	Adı	Bölge	Alan
Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	Osmaniye	38.663 dekar
	Tahtaköprü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	Gaziantep	80.359 dekar
	Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	Hatay-İskenderun	260.767 dekar
	Altınözü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	Hatay	357.849 dekar
Tabiat Parkı	Çiftmazı Tabiat Parkı	Osmaniye	499,99 dekar
	Hisar Çamlığı Tabiat Parkı	Kilis	161,28 dekar
Tabiatı Koruma Alanı	Tekkoz Kengerlidüz Tabiatı Koruma Alanı	Hatay	1.822,29 dekar
	Habibineccar Tabiat Koruma Alanı	Hatay	1.192,58 dekar

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Kuzeyi: Karaçay deresi; Güneyi: Karakaya tepesi ile Karakaş tepesini birleştiren sırt; Batısı: Karaçay deresinden güneye doğru Mecidin Köyü Gököküz Yayla Yerini takiben Karakaya tepeye birleştiren sırt; Doğusu: Sınır çayırından Karadalan Hüsneyeri tepesinden, Küçükhayva tepesini birleştiren sırttır. Sahanın toplam alanı 38.663 dekadır.

Tahtaköprü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Doğusu: Ortaklı, Yesemek ve Gulikanlı köy yolunu takiben baraj gölünün doğu kıyısının Tahtaköprü Barajı seddesine kadar; Güneyi: Tahtaköprü Baraj seddesi; Batısı: Tahtaköprü Baraj Gölü'nün batı kıyısı ve Küçük Kornuk Tepe; Kuzeyi: Küçük Kornuk Tepe'den sırtı takiben Büyük Kornuk Tepe'ye, yine sırtı takiben Selver Köyü'ne ve Selver, Karakayaköy yolu arasında kalan sahayı kapsamaktadır. Sahanın toplam alanı 80.359 dekadır.

Altınözü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

357.849 dekarlık alanı kapsamakta olup, hedef tür nesli tükenme tehdidi altında olan Çizgili Anadolu Sırtları'dır. Altınözü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası 16.10.2005 tarih ve 25968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak ilan edilmiştir.

4 ÇEVRE KORUMA HEDEFLERİ VE BELİRLENEN ÇEVRESEL GÖSTERGELER

Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD), belirli “plan ve programların” geliştirilmesi sırasında çevreyi de göz önüne alma ve önem verilmesini sağlayan bir süreçtir. Bunu yaparken, sürdürülebilir kalkınmanın ve çevrenin korunmasının desteklenmesine katkıda bulunur.

SÇD, Planların ve Programların Çevresel Değerlendirmesi Yönetmeliği (2004) uyarınca yapılması gerekli bir çalışmadır. Yönetmeliklere uygun olarak Çevre Ajansı, ulusal strateji güncellemesinin bir SÇD gerektirdiğini belirlemiştir.

Yönetmelikler, ulusal stratejiler gözetilerek uluslararası, AB veya ulusal düzeyde oluşturulan çevre koruma hedeflerinin kapsayacak şekilde geliştirilmiştir. Bu eylemler hazırlanırken bu hedeflerin yanı sıra ve çevresel hususların da dikkate alınması gerekmektedir. SÇD, Bölüm 2.6'da verilen plan ve programların hedeflerini de göz önüne alacak şekilde, kendine özgü temel çevresel hedefler de barındırmaktadır. Bu hedeflerin bir bölümü özet olarak aşağıdaki şekli ile açıklanmaktadır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Topraklar, su kalitesi, su kaynakları ve taşkın riskini yönetmek için suyu filtreler ve depolar. Erozyon ve kötü tarım uygulamaları gibi toprak durumu bozulduğunda bu hayati işlevler azalır.

Taşkın riskini yönetmeye yönelik önlemler de toprak erozyonunun azaltılmasına katkıda bulunabilir. Bu, sürdürülebilir arazi yönetimini teşvik etmeyi, doğal süreçlerle çalışmayı ve doğal taşkın yönetimi yaklaşımlarını teşvik etmeyi içerebilir. Nehir kanalı morfolojisini iyileştiren ve habitat oluşumunu entegre eden şemalar da faydalı olabilir.

Yerel düzeyde taşkın ve kıyı değişikliği altyapısı, tarihi depolama sahaları da dahil olmak üzere kirlenmiş arazilerin su basması riskini azaltmaya yardımcı olabilir. Programların uygulanması, özellikle kentsel alanlarda kirlenmiş alanları etkileme potansiyeline sahiptir. Bununla birlikte, ilgili iyileştirme, ekonomik yenilenmeye yerel faydalar sağlayabilir ve insan sağlığı ve çevreye yönelik potansiyel riskleri önleyebilir.

Maddi kaynak stoklarının korunmasına yardımcı olmak için taşkın ve kıyı değişikliği altyapısının sağlanması, kaynak verimliliğini ve sürdürülebilir atık yönetimini desteklemelidir. Bu, malzemelerin sürdürülebilir tedarikini içermeli ve ürünlerin satın alınmasından atılmasına kadar tüm yaşam döngüsünü dikkate almalıdır.

5 KAPSAM BELİRLEME AŞAMASINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

Kapsam belirleme aşamasında Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliğinin Uygulanması Teknik Yardım Projesi raporunda bulunan hususlar dikkate alınarak taşkın yönetim planı özelinde bu yönetmelik uygulanmıştır.

Ülkemizde SÇD çalışması Taşkın Yönetim Planları için ilk defa gerçekleştiğinden, bu projelerin uluslararası düzeyde örnekleri irdelenecek ve ülkemiz şartları ve SÇD yönetmeliğine uygun hale getirilmiştir.

Bu kapsamda;

- Integration of Strategic Environmental Assessment in Flood Management Planning, lessons learned from the International Experience- Case Pakistan
- Strategic Environmental Assessment of Southwark Council's Local Flood Risk Management Strategy, England
- A national flood and coastal erosion risk management strategy for England
- Strategic Environmental Assessment of the Flood Risk Management Strategies, SEPA, Scotland

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- Strategic Environmental Assessment Report for the City of London Local Flood Risk Management Strategy
- Strategic Environmental Assessment Scoping Report, Port of Waterford, UK
- Strategic Environmental Assessment (SEA) Scoping Report, Reading Borough Council Local Flood Risk Management Strategy, UK
- LFRMS SEA Scoping Report, Derby City Council, UK

projeleri incelenmiş ve buradaki edinimler, ülkemiz şartları gözetilerek bu rapora aktarılmıştır.

SÇD Rehberi Su Yönetim Sektörü raporunda belirtilen hususlar doğrultusunda kapsam belirleme matrisi oluşturulmuştur. Matris oluşturulurken uluslararası çalışmalar, havzanın çevresel özellikleri ve bunların SÇD için uygunluğu gözden geçirilip, sentezlenmiştir.

Kapsam belirleme matrisinin oluşturulmasına öncelikle kilit konuların tespiti ve bu konular için oluşan kaygılar saptanarak başlanmıştır. Daha sonra hedefler, seçenek ve önlemler belirlenmiştir. Bununla beraber ilksel olarak danışılacak paydaşlar tespit edilmiş, ilgili kaynaklar ise SÇD'nin ilerleyen bölümlerinde araştırılarak netleştirilecektir.

Tablo 5-1 Kapsam Belirleme Matrisi

Kilit Konu	Kaygılar	Plan/program ve/veya SÇD'de dikkate alınacak seçenekler ve önlemler	İlgili amaç ve hedefler	Danışılacak paydaşlar	Veri ve bilgi kaynakları
Biyçeşitlilik, fauna ve flora	-Korunan türler ve habitatlar üzerinde olumsuz etkiler -Biyçeşitliliğin olumsuz etkiler -Strateji vahşi yaşam alanlarına zarar veriyor mu veya bozuluyor mu	-İlgili alan ve türlerin tespiti -Taşkın bölgelerinin bu alanlar ile kesişip, kesişmediğini tespiti -İlgili alan ve türlerin korunması amacı ile alınacak tedbirlerin belirlenmesi	Türleri, habitatları ve biyoçeşitliliği ve habitat bağlantısını geliştirmek ve korumak	Tarım ve Orman Bakanlığı	Havza Koruma Eylem Planları ve Havza Master Planları
Nüfus ve İnsan Sağlığı	-Taşkın ekonomik aktivite alanlarına etkisi, işsizlik -Taşkın turizm üzerindeki etkisi -Taşkın binalara etkisi, can ve mal kaybı -Taşkın içme ve kullanma suyuna etkisi	-Taşkından etkilenen sağlık kuruluşlarının belirlenmesi -Taşkından etkilenen bina ve nüfus tespiti -Taşkın nedeni ile oluşacak ekonomik zararın boyutunun hesaplanması -İlgili taşkın bölgeleri için taşkın önleyici tedbirlerin alınması	İnsan sağlığını korumak, sağlık eşitsizliklerini azaltmak ve sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek	Sağlık Bakanlığı	Havza Master Planları
Jeoloji, Zemin ve	-Taşkın sediment yönetimi, taşınımı, miktarı ve kirliliği üzerindeki etkileri	-Heyelan alanların tespiti	Zeminin işlevini ve kalitesini korumak ve uygun olan	Tarım ve Orman Bakanlığı,	Havza Koruma Eylem Planları

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Arazi Kullanımı	-Taşkın&Heyelan etkileşimi ve birbirini tetiklemesi -Morfoloji üzerindeki etkisi (dere yatağı, topoğrafya değişimi vb.)	-Taşkın altındaki ve/veya taşkın yaratabilecek alanlar için önlemlerin geliştirilmesi -Tarım arazileri ve karbon bakımından zengin topraklar gibi değerli toprak kaynaklarını içeren toprak kalitesini, miktarını ve işlevini koruyacak tedbirlerin alınması	yerlerde geliştirmek Zemin kaymalarını barındıracak bölgelerin ıslahını gerçekleştirmek	Maden Tetkik Arama	ve Havza Master Planları
Su	-Taşkın göl alanları ve sulak alanlara etkisi -Taşkın baraj, gölet vb su yapılarına etkisi -Taşkın atık su, yüzey suyu ve yeraltı suyu miktar ve kalitesine etkisi	-Taşkın etkilerini önlemek için taşkına sebebiyet veren yapı veya dere yatağı bozulmalarını giderecek önlemlerin alınması	Bozulmayı önlemek için, su ortamını korumak ve uygun yerlerde geliştirmek	Tarım ve Orman Bakanlığı	DSİ Raporları, Master Plan Raporları
İklimsel Faktörler	-İklim değişikliğinin taşkınları tetiklemesi -Kar erimelerinin taşkınları ötelemesi ve tetiklemesi -Taşkın için alınan önlemlerin sera etkisine yol açabilmesi	-Tedbirlerin belirlenmesi sırasında iklim değişikliğinin yaratabileceği problemlerin tespiti	İklim değişikliğinin azaltılmasına ve adaptasyonuna katkıda bulunmak	Tarım ve Orman Bakanlığı	İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Raporu
Maddi Varlıklar	-Taşkın mülklerde, kamu hizmetlerinde, ulaşımda ve topluluk altyapısında ciddi hasara neden olabilir. -Kırsal alanlarda, alternatif altyapının nadir olduğu veya bulunmadığı yerlerde bozulma özellikle şiddetli olabilir. -Mevcut ve önerilen kamu hizmetleri ve altyapı üzerindeki etkileri	-Altyapının önemli taşkın riskinden korunması -Malzeme kaynaklarının kullanımını ve atık üretimini en aza indirmesi	Yapılı çevre, ulaşım ağı ve toplum tesisleri gibi maddi varlıkların korunmasına katkıda bulunmak	Belediyeler	Araştırılacaktır
Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras	Taşkın riskini yönetmek için alınacak önlemler, örneğin karışıklık veya mühendislik çalışmalarından kaynaklanan hasarlar gibi kültürel mirası etkileyebilir. Hidrolojik modellerde yapılan değişiklikler, sulak alanları güçlendirerek veya olumsuz yönde etkileyerek sulak arkeolojii (hem olumlu hem de olumsuz) etkileyebilir.	-Özel siteler ve anıtlar üzerindeki etkilerinin azaltılması -Mimari öneme sahip alanlar üzerindeki etkilerin giderilmesi -Yerel olarak önemli binalar korunması	Kültürel mirası önemli sel riskinde korumaya çalışmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Araştırılacaktır
Peyzaj Alanları	Taşkın yönetimi önlemleri peyzajı olumsuz yönde etkileyebilir. Arazi kullanımındaki veya arazi yönetimindeki değişiklikler peyzajda kümülatif etkiler yaratabilir.	-Önlemlerin seçiminde bu önlemlerin peyzaj üzerindeki olumsuz etkilerinin göz önünde bulundurulması	Yerel peyzaj karakterine en iyi şekilde uyum sağlamak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Araştırılacaktır

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

6 PLANIN ÇEVRESEL, SOSYAL VE EKONOMİK OLASI ETKİLERİ

6.1 Çevresel Kilit Konuların Belirlenmesi

Taşkın Yönetim Planı hazırlanırken dikkate alınması gereken temel sosyal, çevresel ve ekonomik konuları tanımlayan bilgiler. Bazı durumlarda bunlar, üstesinden gelinmesi gereken kısıtlamalar veya kaçınılması gereken etkilerdir, diğer durumlarda bunlar, mümkün olduğunda takip edilmesi gerekebilir veya başka durumlarda taşkın yönetimi politikalarıyla dolaylı olarak desteklenebilir. Aşağıdaki tabloda, ilgili planların, programların ve politikaların gözden geçirilmesi ve Asi Havzası için mevcut temel verileri dikkate alarak belirlenen sorunları özetlemektedir. Sözü edilen konular ile ilgili ayrıntılı bilgiler raporun devamında sunulmaktadır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Tablo 6-1 Kilit Çevresel Konular Matrisi

Kilit Konu	Tespitler	SÇD Kapsamında Geliştirilen Tedbirler
İklim Değişikliği	<p>İklim değişikliğinin daha aşırı hava olaylarına, artan sıcaklıklara ve yükselen deniz seviyelerine neden olacağı tahmin ediliyor. Asi Havzası'nda yağış rejiminin değişip, ani yağışların olması ve bunun yüzey suyu taşkın riskinin arttırması muhtemeldir.</p>	<p>Yapılan hesaplamalar iklim değişikliği unsurları da göz önüne alınarak güvenli yanda kalınacak şekilde gerçekleştirilmiştir.</p>
Biyçeşitlilik, Flora ve Fauna	<p>Havza ulusal ve uluslararası öneme sahip türlere ev sahipliği yapmakta ve zengin ekolojik kaynaklara sahiptir.</p> <p>Havzadaki biyolojik çeşitlilik, kalkınma ve artan nüfus nedeniyle tehdit altındadır. Mümkünse biyolojik çeşitlilik korunmalı ve geliştirilmelidir.</p>	<p>Alınan tedbirler, tespit edilen ekolojik türler, sulak alanlar gibi varlıklar zarar görmeyecek şekilde oluşturulmuştur.</p>
Su	<p>Bölgede içme ve kullanım suyu ihtiyacı kaynaklardan sağlanmaktadır. Özellikle bu kaynakların miktar ve kalitesine ait düzenli bir çalışma bulunmamaktadır. Yaşanacak olan taşkınlar bu kaynakları kirlilik yönünden etkileyebilir.</p> <p>Yaşanacak olan taşkınların bölgede sulama ve kullanım suyu için inşaa edilmiş olan barajlar üzerinde etkisi olabilir. Bununla birlikte sulak alanların da bu taşkınlardan etkilenmesi kaçınılmazdır.</p>	<p>Taşkın etkilerini önlemek için taşkına sebebiyet veren yapı veya dere yatağı bozulmalarını giderecek önlemlerin alınması sağlanmıştır.</p>
Nüfus ve İnsan Sağlığı	<p>Havzada özellikle Antakya, İskenderun, Samandağ, İslahiye gibi ilçelerde nüfus artmakta bununla birlikte taşkından etkilenecek kişi sayısı da fazlalaşmaktadır.</p>	<p>Taşkından etkilenen sağlık kuruluşlar, etkilenen bina ve nüfus tespit edilmiş ve taşkın nedeni ile oluşacak</p>

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

	Taşkın riskinin yerel nüfusun sağlığı üzerindeki etkisi de artacaktır.	ekonomik zararın boyutu hesaplanmıştır.
Jeoloji, Zemin ve Arazi Kullanımı	Taşkın tedbirleri kapsamında yapılacak ıslah çalışmaları ile dere yatağı morfolojisinin doğal durumu değişecektir.	Tarım arazileri ve karbon bakımından zengin topraklar gibi değerli toprak kaynaklarını içeren toprak kalitesini, miktarını ve işlevini koruyacak tedbirlerin alınması sağlanmıştır.
Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras	Havzada bulunan kültürel mirasların artan taşkın nedeni ile zarar görebileceği belirlenmiştir.	Taşkın, özel sit alanı ve anıtlar üzerindeki etkilerinin azaltılması sağlanmıştır.
Maddi Varlıklar	Bölgede Antakya başta olmak üzere kamu binaları ve hizmet noktalarının taşkın nedeni ile zarar göreceği tespit edilmiştir.	Malzeme kaynaklarının kullanımını ve atık üretimini en aza indirmesi gözetilmiştir

6.2 Biyolojik Çeşitlilik, Flora ve Fauna

Taşkın, bölgede yaşayan bitki ve hayvanlara, sulak alanlardaki türlere verebileceği muhtemel zararlar taşkın yönetim planı ve faaliyetleriyle engellenebilir. Taşkın yönetim planı ile biyoçeşitliliğin korunmasına katkıda bulunulabilir. Bu zararlardan bazıları hayvan can kayıpları, hayvan göçleri, yem yetersizliği ve kötü beslenme, orman, park ve bahçelerdeki bitkilerin tahrip olması, türler ve habitatların taşkın suyundaki sediman ve kirleticilere maruz kalması, taşkından kaynaklı erozyonun habitatı olumsuz etkilemesidir. Ancak plan kapsamında uygulanması muhtemel yapısal önlemler eyleme geçirilirken inşaat ve mühendislik çalışmaları sırasında, bölgedeki özellikle korunan tür, habitat ve vahşi yaşamı olumsuz etkilememek adına hassas davranılması gerekli görülmektedir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

6.3 Nüfus ve İnsan Sağlığı

Taşkın Yönetimi Planının en önemli amaçlarından biri taşkın sırasında can kaybını engellemek ve insan sağlığını korumaktır. Bunun için taşkın riskinin olduğu tespit edilen yerleşimlerde 2 Boyutlu hidrolik modelleme çalışmaları yapıldıktan sonra taşkın risk haritaları çalışmalarına başlanmıştır. Risk çalışmaları kapsamında taşkından etkilenen nüfus, binalar (konutlar, sağlık kurumları, eğitim kurumları, ibadethaneler, turizm tesisleri, endüstriyel ve ticari tesisler) ve ekonomik aktivite alanları tespit edilip risk sınıflandırması ve ekonomik zarar hesaplamaları yapılmıştır. Aynı zamanda haritaları oluşturulmuştur. Yapılan bu çalışmalar nüfus ve insan sağlığını, konutları, sağlık ve eğitim kurumlarını, ibadethaneleri, turizm tesislerini, endüstriyel ve ticari tesisleri ve ekonomik aktivite alanlarını korumak ve olumlu yönde etkilemek amacıyla belirlenen tedbirlerin zeminini oluşturmuştur.

Plan kapsamında belirlenen bu tedbirlerle;

- Taşkının neden olabileceği yaralanmalar ve can kayıplarının (bina çökmesi, elektrik çarpması vb.),
- Nüfusun yerinden edilmesinden kaynaklanan stres ve ruh sağlığı bozukluklarının,
- Ekinlerin zarar görmesi nedeniyle gıda ve geçim/gelir kaynaklarının kesintiye uğramasının,
- Taşkından kaynaklı toplu göç yaşanması durumunda satın alma ve üretim gücünün azalmasının,
- Su arıtma işlerinin ve kanalizasyon arıtma tesislerinin zarar görmesi nedeniyle su kıtlığının,
- Taşkın suyunun içme ve kullanma suyuna karışıp kirletmesinin ve dolayısıyla insan sağlığını olumsuz etkilemesinin,

önüne geçilmesine yardımcı olunacaktır.

- Çocuklar, hamile kadınlar, kronik hastalığı olan, evde bakıma muhtaç, yaşlı, fiziksel, duyuşsal ve bilişsel engeli olan kişiler ve evsiz insanlar taşkından en çok etkilenebilecek grupların başında gelmektedir. Plan sayesinde bu grupların korunması sağlanacaktır.

6.4 Jeoloji, Zemin ve Arazi Kullanımı

Taşkınların önlenmesi sediment taşınım kontrolünü sağlayacaktır ve bölgedeki taşkınlardan kaynaklı sediment kirliliğinin önüne geçilebilir. Aynı zamanda morfoloji üzerindeki etkisi de (dere yatağı ve topoğrafya değişimi vb.) kontrol altına alınmış olacaktır. Bunun yanısıra plan kapsamında yapılan çalışmalarda tarım arazilerinin de risk altında olduğu görülmüş ve haritalanmıştır. Plan kapsamındaki

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

tedbirlerle taşkınların önlenmesi tarım arazilerinin, toprak kalitesinin, miktarının ve işlevinin korunmasında etkili olacaktır.

6.5 Su

Taşkınlar su kaynaklarının zarar görmesine neden olmaktadır. Taşkından kaynaklı siltasyon, kanalizasyon alt yapısının zarar görmesi temiz içme ve kullanma suyunun kirlenmesine sebep olmaktadır. Bu durumda kontamine suyun salgına yol açması ve insan sağlığını olumsuz etkilemesi kaçınılmaz görülmektedir. Su kıtlığı yaşanması da hayatın devamlılığını çok büyük ölçüde etkilemektedir. Öte yandan suda yaşayan canlıların siltasyon ve kirlilikten etkilenmesi kaçınılmazdır. Taşkınları önlemek için plan kapsamında belirlenen tedbirler vasıtasıyla yüzey ve yeraltı suyunun taşkın suyuyla kirlenmesinin önüne geçilebilir, insan, hayvan sağlığı ve tarım alanları korunabilir. Su yapıları ve sulak alanlar için faydalı olacağı tahmin edilmektedir.

6.6 İklimsel Faktörler

İklim değişikliği (karların erimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, yoğun ve aşırı yağışların yaşanması vb.) taşkınları tetikleyebilir. Aynı zamanda, tedbirlerin belirlenmesi sırasında iklim değişikliğinin yaratabileceği problemlerin tespiti de önem arz etmektedir. İklim değişikliğinin azaltılmasına ve adaptasyonuna katkıda bulunulmalıdır.

6.7 Maddi Varlıklar

Taşkınlar mülkler, konutlar, kamu binaları, tesisler, ulaşım altyapısı olan yollar ve araçlar için ciddi hasarlara yol açabilir. Taşkın yönetim planı, bu kapsamda hasarların azaltılmasına ya da tamamen ortadan kaldırılmasına yardımcı olacaktır. Diğer taraftan plan kapsamında taşkın riskini azaltmak ya da yok etmek için belirlenen tedbirler eyleme geçirilirken, kullanılan malzeme kaynaklarının kullanımını ve atık üretimini en aza indirmesi hedeflenmektedir.

6.8 Kültürel, Mimari ve Arkeolojik Miras

Taşkın yönetim planı kültürel, tarihi, mimari ve arkeolojik açıdan önem teşkil eden yapı ve alanların taşkın olası zararlarından korunmasına katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda, plan kapsamında taşkın riskini azaltmak ya da yok etmek için belirlenen tedbirler eyleme geçirilirken, mühendislik çalışmalarından etkilenmemesi ve/veya zarar görmemesi için de önlemler alınmalıdır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

6.9 Peyzaj Alanları

Taşkın yönetimi tedbirlerinin peyzaj alanlarını olumlu olduğu kadar olumsuz yönde de etkileyebileceği öngörülmektedir. Bu tedbirlerin peyzaj üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya ortadan kaldırmak, yerel peyzaj karakterine en iyi şekilde uyum sağlanması için çaba gösterilmesi önemlidir.

6.10 Ekonomik Unsurlar

Taşkınlar; ekonomik gelişmeye zarar verebilecek ve toplumun ekonomik gelişmesinin zayıflamasına neden olabilecek etkilere sahiptir. Taşkınlardan etkilenebilecek başlıca ekonomik öğeler aşağıda belirtilmiştir:

- Tarım
- Hayvancılık
- Sanayi ve Ticaret Alanları

Tarım alanlarının taşkından korunması gerekmektedir. Bunun için plan kapsamında havzada bulunan tarımsal alanlardaki ekonomik zararı hesaplayabilmek adına suyun yayılım alanı tespit edilmiştir. Yayılım alanı ile tarımsal alanlar kesiştirilerek su altında kalan tarımsal alanlar belirlenebilmiş, tarımsal derinlik, tehlike ve risk haritaları oluşturulmuştur. Belirlenen tedbirler sayesinde tarım alanlarının taşkından korunması sağlanacaktır.

Risk hesaplamaları ve haritaları oluşturulurken endüstriyel ve ticari tesisler de dahilmiş, havzada taşkın yayılım alanında kalan tesisler tespit edilmiştir. Ekonomik zarar hesaplamaları yapıp, önceliklendirme çalışmaları yapılmıştır. Plan tedbirleri bu çalışmalara göre belirlenmiş olup, taşkının havzadaki sanayi birimleri ve ekonomi üzerindeki yıkıcı etkilerinin ortadan kaldırılması ya da en aza indirgenmesi hedeflenmiştir.

Aşağıda ilçelerin ekonomik açıdan bilgi yer almaktadır.

İskenderun

İskenderun, Türkiye'ye katıldığı zamandan 1974 yılına kadar olan dönemde oldukça küçük bir kasaba iken 1974 yılında üretime geçen Türkiye'nin üçüncü Demir-Çelik Fabrikası ile, kent yaşamına büyük canlılık gelmiştir. Ayrıca, süperfosfat fabrikası, bitkisel yağ, yem, un, konserve, salça, çırçır, dokuma, çeltik, oto ve makine yedek parçaları vb. endüstri dalları vardır. Boru hattı ile Batman'dan gelen petrol,

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

İskenderun Limanı'ndan deniz yoluyla Mersin'e gönderilmektedir. Limanda Demir-Çelik ve Süperfosfat fabrikalarının iskeleleriyle NATO'ya bağlı bir iskele ve demiryolu istasyonu bulunmaktadır. Türkiye'nin dördüncü büyük limanı olan İskenderun Limanı'nın yıllık yük kapasitesi 8,7 milyon tondur.

İslahiye

İlçe ekonomisi tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayalıdır. Yetiştirilen başlıca bitkiler, buğday, soğan, şeker pancarı, pamuk, arpa, baklagiller, zeytin, sarımsak, soya fasulyesi, mısır ve üzumdür. Su boylarında sebzeçilik yapılmaktadır. İlçenin dağlık kesimlerinde hayvancılık ve ormancılık ön plandadır. Sığır, koyun ve kıl keçisi yetiştirilir. İlçe topraklarında boksit ve dolomit yatakları vardır.

Reyhanlı

İlçede genellikle tarıma dayalı ekonomi hakimdir. Amik Gölü'nün 1972 yılında kurutulmasının tamamlanması ile pamuk ve buğday tarım içindeki önemini arttırmıştır. Ürün çeşidinde pamuk ve hububat en büyük paya sahiptir; ilçede ayrıca büyük baş hayvancılık, süt inekçiliği, koyun ve keçi besiciliği de yapılmaktadır. İlçede sanayileşme tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarında gelişmiştir. Çırçır ve prese fabrikaları ile iplik, un ve hidrofil pamuk fabrikaları ilçenin önemli sanayi tesisleridir.

Hassa

Hassa ilçesinin ekonomisinde tarım ve hayvancılık önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır. Tarımsal üretimde yaş sebze ve meyve (Üzüm, nar vb.) önemli yer tutmaktadır. Hayvancılık faaliyetleri olarak koyun ve keçi yetiştiriciliği ön planladır. İlçede kamu iktisadi kuruluşlarına ait Çukobirlik, Tarım Kredi Kooperatifi, Toprak Mahsulleri Ofisi bulunmaktadır. Ayrıca ilçede 2 adet çırçır ve prese fabrikası, 1 adet mısır kurutma tesisi, 1 adet zeytinyağı fabrikası, 5 adet plastik doğrama atölyesi, 2 adet briket, parke ve beton direk atölyesi bulunmaktadır.

Kırıkhan

İskenderun ve Antakya'dan sonra Hatay ilinin en gelişmiş ilçesidir. İlçe geçimini % 50'si tarım, % 28'i sanayi, geri kalanları ise diğer meslek alanlarıyla sağlamaktadır. Son 15-20 yıl içerisinde Kırıkhan'da tarıma dayalı ekonomide önemli gelişme gözlenmektedir. 29 çırçır ve prese fabrikası, 2 tekstil fabrikası, 6 yağ fabrikası, 2 mısır kurutmayla birlikte sayı 40 civarındadır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Yayladağı

Geçim kaynağı tarımdır. (Tarım ürünleri olarak, bodur elma, nar, defne, zeytin, meyve ve sebze, tütün yetiştirilir.) Az da olsa küçük esnaflık, çanak-çömlek yapıcılığı ve testicilik yapılır. Merkezde TEKEL'e ait 150 kişinin çalıştığı tütün işletme evi bulunmaktaydı. Özelleştirme sonrası kapatılmıştır. Dışarıya göç veren bir ilçedir. Özellikle hasat döneminde Amik ve Çukurova'ya pamuk işçisi olarak giden fazladır.

Dörttyol

Türkiye'de narenciye üretimi mandalinası ve portakalı ile ünlüdür. Sebze ve meyve çiftçiliği yapılır. Son yıllarda zeytin tarımı da yapılmaya başlamıştır. Payas Beldesinde bulunan İskenderun Demir-Çelik Fabrikası büyük istihdam kaynağıdır. Payas çevresindeki fabrikalar, Dörttyol ve çevresindeki işletmeler halkın geçim kaynağıdır.

7 ÇEVRE ZARARININ AZALTILMASI İÇİN ALTERNATİF TEDBİRLER

7.1 Bilgilerin Derlenmesinde Karşılaşılan Güçlükler ve Veri Eksiklikleri

Asi Havzası'na ait, CBS ortamında kullanılabilen, TYP kapsamında taşkın riski tespit edilen ve 2 Boyutlu hidrolik modeli yapılan alanlarla yersel olarak kesişip kesişmediğini saptayabilmek için, biyolojik çeşitlilik, flora ve fauna verilerine, kültürel, tarihi, mimari ve arkeolojik açıdan önem teşkil eden alanların verilerine ulaşım sağlanacaktır ve değerlendirmeye dahil edilecektir. Bunun dışında bilgilerin derlenmesi, kaynaklara ulaşım ve veri elde etme konusunda önemli derecede bir güçlükle karşılaşmamıştır.

7.2 Mevcut Durum Alternatifi

7.2.1 Asi Havzası Taşkın Yönetim Planında Belirlenen Tedbirler

Asi Havzası'nda taşkın risklerinin yönetilebilmesi için taşkın riskinin olduğu tespit edilen derelerde belirli lokasyonlarda uygulanması ve havza genelinde alınması gereken tedbirler iki boyutlu hidrolik model sonuçlarına göre belirlenmiştir. 381 adet tedbir, sıralaması önceliklendirme çalışmasına göre yüksekten düşüğe olacak şekilde Asi Havzası Taşkın Yönetim Planı Nihai Raporunda sunulmuştur.

Asi Havzası Taşkın Yönetim Planında belirlenen 4 tedbir grubu aşağıdaki gibidir:

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- **Havza çapında eğitim, bilgilendirme ve farkındalığın artırılması**

Tedbirin türü: Yapısal olmayan

Tedbirin uygulama zamanı: Taşkın öncesi

Tedbirin uygulama periyodu: Sürekli

Taşkın anında nasıl davranılması gerektiğine ilişkin halk ve kurumlar eğitilmeli ve medya (internet, televizyon, radyo, gazete, ...), broşür, bildiri vb. yoluyla kamunun taşkın konusunda bilgilendirilmelidir.

- **Havzanın ölçüm ağının geliştirilmesi**

Tedbirin türü: Yapısal olmayan

Tedbirin uygulama zamanı: Taşkın öncesi

Tedbirin uygulama periyodu: 2020-2024

Hidrolojik hesap ve modelleme çalışmalarından doğru sonuçlar alabilmek için havza bazında gözlem ve ölçüm ağı kritik öneme sahiptir. 36 adet AGİ ve 23 adet MGİ'nin açılması gerekmektedir. MGİ'lerin dakika ölçeğinde sıcaklık, buharlaşma ve yağış ölçümleri yapması ve gerçek zamanlı olarak ölçüm verilerinin dijital ortamda elde edilmesi gerekmektedir.

- **Geçiş yapısı iyileştirmesi**

Tedbirin türü: Yapısal

Tedbirin uygulama zamanı: Taşkın öncesi

Tedbirin uygulama periyodu: 2020-2024

Riskli derelerde işaretlenmiş lokasyonlardaki yol geçişlerinin akış kesitini daraltmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

- **Yatak düzenlemesi/temizlenmesi/iyileştirilmesi**

Tedbirin türü: Yapısal

Tedbirin uygulama zamanı: Taşkın öncesi

Tedbirin uygulama periyodu: 2020-2024

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Riskli derelerin yerleşim yerlerinden geçen kısımlarında dere yatağının ve sanat yapılarının 500 yıllık taşkın tekerrür debisini geçirecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

7.2.2 Taşkın Öncesi Yapılması Gereken Faaliyetler

Asi Havzası Taşkın Yönetim Faaliyetleri kapsamında Taşkın Öncesinde alınması gereken faaliyetlerle ilgili önlemler aşağıda yer almaktadır.

7.2.2.1 Yapısal Önlemler

Taşkın riskini azaltmak için alınacak yapısal önlemler olarak taşkın anında suları taşkın riski taşıyan alandan uzakta tutmaya yönelik akarsu yatağı düzeltme ve düzenlemeleri, taşkın duvarı, sedde, derivasyon kanalı gibi koruma amaçlı tesisleri içerenler ve yukarı havza ıslahına yönelik dere eksenine dik olarak tek ya da kademeli olarak inşa edilen yapılar (tersip bendi, ıslah sekisi, taban kuşağı vb.) ile sel kapanları ve barajlar gibi suyun akış rejimini düzenleyen tesisleri içeren kontrol yapılarını kapsayan tesisler olarak açıklanabilir.

Akarsu havzası boyunca yapılan kapsamlı planlama çalışmalarına göre havzadaki problemler ve yapısal olarak alınabilecek ıslah ve taşkın kontrolü önlemleri genel olarak, taşkın pik kontrolü, akış kapasitesinin artırılması, yatak tabanı kıyı ve şev stabilitesinin sağlanması, yatak taban alçalması, oyulma ve bozulmalarının önlenmesi, kesintisiz akış koşullarının sağlanması başlıkları altında toplanmaktadır.

Şekil 7-1: Islah ve Taşkın Kontrolü Önlemlerinin Genel Sınıflandırılması

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Yukarıda da belirtildiği gibi mansap taşkın kontrolü tedbirlerinin ekonomik şartlarda gerçekleştirilebilir olmasını sağlayabilmek için taşkın pik debilerinin yapılacak depolamalarla membada kontrol edilmesine çalışılmakta ve ülkemiz şartlarında ağırlıklı olarak sel kapanları ve taşkın öteleme kapasitesine sahip faydaları da bulunan barajlar inşa edilmektedir.

Ancak imkan bulunan yerlerde, taşkın yatağının doğal kesiti korunarak ve doğal konumdaki bazı alanların geciktirme havzası olarak kullanılması ile taşkın pik kontrolü sağlanmaktadır.

Üst havzalarda taşkın pik kontrolünün yanında taşkın rüsubat ve erozyon kontrolüne yönelik mecraların stabilite, konsolidasyon, rüsubat depolama ve enerji dönüşümü (eğim kontrolü ve taşkın suyu enerjisinin kırılması) ihtiyaçlarına yönelik sistematik veya tekil enine yapılar olan ıslah sekileri, tersip bentleri ve geçirgen tersip bentleri inşa edilmelidir.

Yapısal önlemler kapsamına giren başlıca faaliyetler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

a) Taşkın Koruma Maksatlı Barajlar

Taşkın koruma ve kontrol ihtiyacını akarsu havzasının bütününde ve diğer su depolaması gerektiren ihtiyaçlarla birlikte (içme suyu, sulama, enerji vb.) ele alan çok maksatlı büyük su yapılarıdır. Havzada taşkın koruma, önleme maksadı ile inşa edilen baraj, gölet, regülatör (düzenleyici) gibi büyük su yapıları uzun süreli koruma sağlama maksadı ile yapılmaktadır.

b) Islah ve Taşkın Kontrol Yapıları

Taşkın kontrol tesisleri akarsuların geçtiği güzergahın özelliğine göre, hidrolik kriterler dahilinde farklı taşkın tekerrür debilerinde taşkın kontrolü sağlayan yapılardır. Taşkın kontrol yapıları ve ıslah çalışmaları taşkın anında suları taşkın riski taşıyan alandan uzakta tutmaya yönelik akarsu yatağı düzeltme ve düzenlemeleri, taşkın duvarı, sedde, derivasyon kanalı ve şehir yağmursuyu boşaltım sistemleri gibi koruma maksatlı tesisler ile depolamalı tesisler (barajlar, sel kapanları, vb.) gibi suyun akış rejimini düzenleyen tesisleri içermektedir.

Duvarlı taş tahkimat

Taşkın sularının membadan mansaba kadar kontrollü bir şekilde iletilmesini sağlayan yapılardır

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Sedde

Taşkın sularına karşı koruyucu tedbir maksadı ile bir nehir boyunca inşa edilmiş olan suni dolgudur

c) Sel kapanı

Taşkın sularını rezervuarda geçici olarak depolayarak, belirli bir zamanda oluşan taşkın akımını daha uzun bir zamana yayarak öteleyen ve bu sayede mansaptaki emniyetli yatak kapasitesi kadar çıkış debisi sağlayan yüksekliği az olan barajlardır.

d) Tersip Bendi

Fazla miktarda sediment taşıyan ve bu nedenle mansapta çeşitli problemlere neden olan akarsularda, yağış havzasından kaynaklanan sedimentin mansaba taşınmadan mecrada depolanması maksadıyla akarsu yataklarında inşa edilen enine yapılarıdır.

Geçirgen Tersip Bendi

Diğer tersip bentlerinden farklı olarak, istenilen çapta rüsubatın yapı rezervuarında tutulmasına veya istenilen çapta rüsubatın mansaba geçişine olanak sağlayan, akarsu yataklarında balık geçişlerine de imkan veren, periyodik olarak temizlenmesi gereken enine yapılarıdır.

e) Islah Sekisi

Derelerde taban eğiminin düşürülerek suyun hızının, dolayısıyla sürüklenme gücünün azaltılması suretiyle mecralardaki erozyonu önlemek için dere eksenine dik olarak inşa edilen, derelerde tabanın korunması, göçüntülü ve heyelanlı kıyıların ve yamaç eteklerinin desteklenmesi, sediment taşınımının azaltılması ya da taşınan fazla sedimentin uygun yerlerde depolanması maksadıyla yapılan tek ya da bir dizi (sistemik) yapılarıdır.

7.2.2.2 Yapısal Olmayan Önlemler

Taşkın riskini azaltmak için alınacak yapısal olmayan temel önlemler şu şekilde sıralanabilir.

a) Doğal Su Tutma Tedbirleri

Doğal Su Tutma Tedbirleri, su kaynaklarını koruma ve yönetme maksadı olan, su kaynaklı problemleri, ekosistemlerle birlikte su kütlelerinin doğal özellikleri ve karakteristik yapılarını doğal yollar ve çözümler kullanmak suretiyle, yenileştirerek veya bakım yaparak belirleyen çok fonksiyonlu ölçümlerdir. Bu tedbirlerin temel maksadı, akiferlerin, toprağın ve ekosistemlerin su tutma

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

kapasitelerini, özelliklerini iyileştirmeye çalışan bir bakış açısıyla, iyileştirmek ve aynı zamanda korumaktır. Doğal Su Tutma Tedbirleri, taşkın ve kuraklık riskini azaltma, su kalitesini artırma, yer altı suyunu yeniden doldurma ve yaşam alanını iyileştirmeyi içeren çok maksatlı faydalar sağlama potansiyeline sahiptir.

b) Sulak Alan Restorasyonu ve Yönetimi

Sulak alanlar suyun tutulmasını, biyolojik çeşitliliğin artırılmasını ve su kalitesinin iyileştirilmesini sağlar. Sulak alanların restorasyonu ve yönetimi yeniden nemlenmenin sağlanması için hendekler kazılması veya taşkına izin verilmesi amacıyla seddelerin kesintili hale getirilmesi gibi geniş ölçekli teknik tedbirleri veya arazi kullanımındaki ve tarımsal tedbirlerdeki değişiklikler, sulak alanlarda tarımsal uygulamaların uyarlanması gibi küçük ölçekli teknik tedbirleri içerir. Bu tedbirler ile bozulmuş sulak alanların hidrolojik rejimini iyileştirilebilir ve genel olarak habitat kalitesi geliştirilebilir. Kentsel alanlarda yapay sulak alanların oluşturulması ile ayrıca taşkın geciktirme, su kalitesinin iyileştirilmesi, habitat ve peyzaj iyileştirilmesi sağlanmasına katkıda bulunulabilir.

c) Yeşil Çatılar

Yapıların çatılarını drenaj katmanının üstünde bitki ve/veya yeşil çevre düzenlemesi ile kaplayan çok katmanlı sistemlerdir. Yeşil çatılar bitkilerden ve drenaj katmanından süzüldüğü için yavaşlayan yağmur suyunu alıkoymak üzere tasarlanmıştır. Bu tutulan yağmur suyunun bir kısmı bitkilerce kullanılırken kalan kısmı oluklar veya borular vasıtasıyla çatıdan deşarj edilir. Böylelikle yeşil çatılar yağışın ilk aşamada tutulmasını sağlayarak sürdürülebilir drenaj sistemlerinin ilk bileşenini oluşturur.

d) Arazi Kullanımı Planlaması

Arazi kullanımı planlaması; her ölçekte plânlamaya temel oluşturmak üzere, toprağın ve diğer çevresel kaynakların bozulmasını önlemek için ekolojik, toplumsal ve ekonomik şartlar gözetilerek sürdürülebilirlik ilkesine uygun, farklı arazi kullanım şekillerini oluşturmaya yönelik toprak ve su potansiyelinin belirlenip, sistematik olarak değerlendirilmesini ve birbirleri ile olan ilişkilerini ortaya koyarak arazinin kullanılmasıdır.

e) Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı

Taşkınlar önceden tahmin edilebilir afetlerdendir. Bu sebeple tahmin ve erken uyarı sistemleri taşkın yönetiminde kullanılmakta olan, can ve mal kayıplarını önlemek açısından önemli tedbirlerdendir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

7.2.2.3 Taşkın Erken Uyarı Sistemi

Değişen iklim şartları ile beraber taşkın olayları günümüzde genel olarak Türkiye genelinde özellikle Doğu Karadeniz ve Akdeniz havzalarında çok sık meydana gelmekte, can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Özellikle, küçük havza yapısı ve dik yamaçlı bölgelerde nehirler kısa-zamanlı hidrolojik tepki vermekte ve dolayısıyla orta şiddette bir yağış taşkın olayına sebebiyet verebilmektedir. Böyle durumlarda, taşkın meydana geldiği anda, taşkına hazırlık acil önlem için çok fazla zaman kalmamakta (dakika-saat mertebesinde) ve bu yüzden atmosfer-hidroloji model sistemleri vasıtasıyla elde edilen hidrolojik tahminler karar vericiler için önemli hale gelmektedir. Sayısal hava tahmin modeli (SHT) ve hidrolojik model yaklaşımı ile atmosfer-yüzey-hidroloji sistemleri bütünleştirilerek dinamik bir bölgesel hidrometeorolojik model yapısı elde edilmekte ve böylece iklimsel ve atmosferik yağış olayları, yağış olaylarının ürettiği yüzey akışları ve yüzeydeki hidrolojik süreçler tahmin boyutunda temsil edilmektedir (Yucel v.d. 2015; Yucel I., 2015). Gözlemsel kayıtların kullanımı ile bu tip süreçlerin tespit edilmesi ya da tahmini yeterli olmamaktadır. Böyle bir modelden tutarlı hidrolojik tahminler elde etmek için güvenilir yağış verilerine ihtiyaç vardır. Bölgesel SHT modellerinin yağış tahmin performanslarını artırmada model içinde veri asimilasyonu ve yüksek çözünürlüklü kara yüzeyi modeli kullanımı çok önemlidir.

Taşkınların saatler hatta günler önceden tahmin edilebilmesi ve buna dayanarak erken uyarıların yapılabilmesi özelliğinden de yararlanarak, bazı ülkelerde afet yönetim programlarının bir parçası olan taşkın tahmin ve erken uyarı, planlama ve eğitim ile can kayıplarında önemli azalmalar ve ekonomik zararlarda da önemli düşüşler sağlanmaktadır.

7.2.2.4 Tahliye Planları

Asi Havzasında taşkın anında canlıların tahliye edilebilmesi için tahliye planları yapılmıştır. Olası bir tahliye sırasında özellikle dikkate alınması gereken diğer noktalar şunlardır:

- Tahliye sırasında idarenin talimatlarına uyulmalıdır.
- İnsanların yönlendirildikleri bölge ya da binaların, buldukları yerden daha güvenli olduğundan emin olunmalıdır.
- Toplanma noktasına gitmek için kullanılacak olan yolların güvenli olduğundan emin olunmalıdır.
- Engelliler ve onların özel ihtiyaçları da mutlaka dikkate alınmalıdır.
- Evcil hayvanlar da dikkate alınmalıdır.

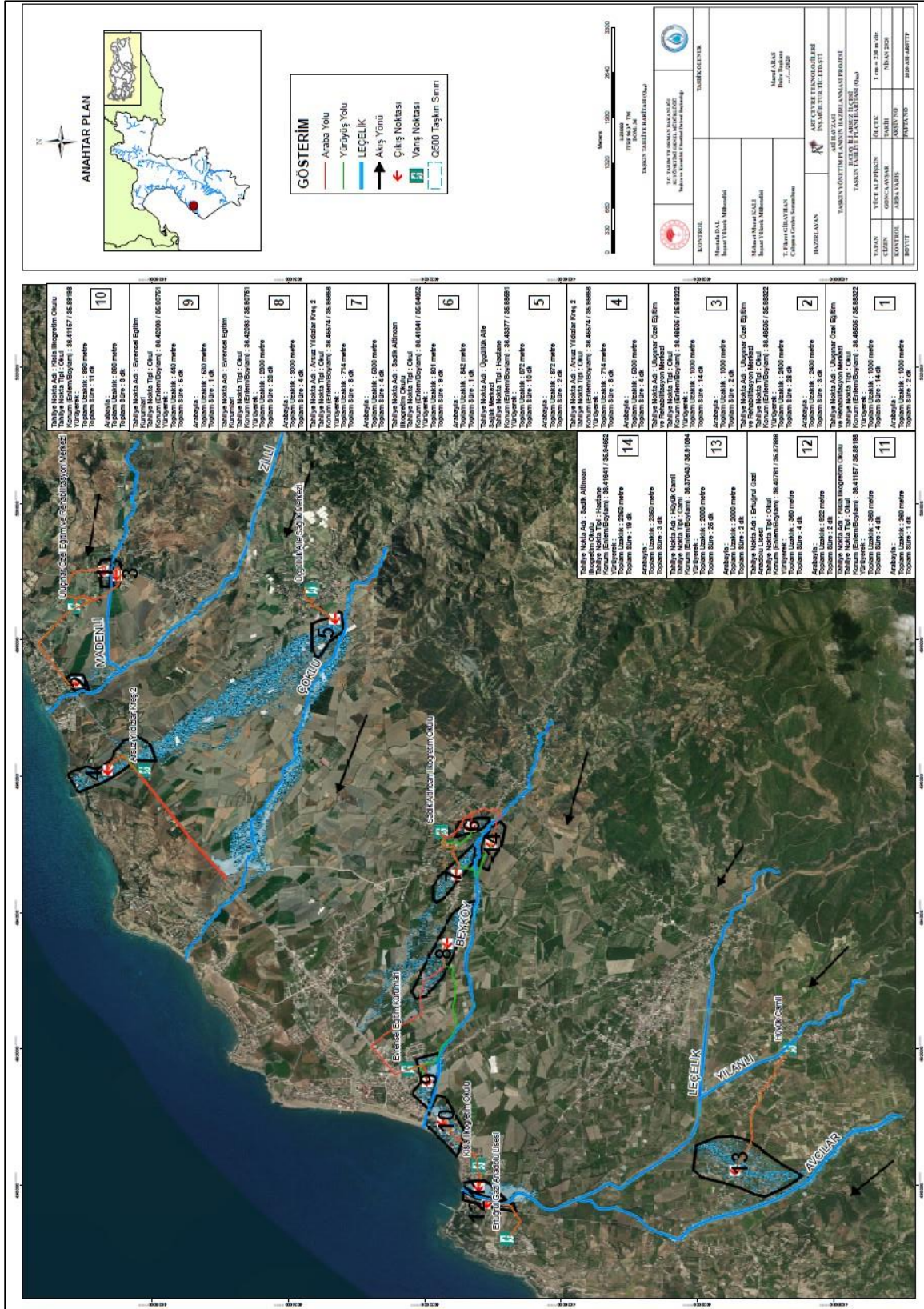

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- Park, bahçe ve duraklar gibi yerlerde halka tahliye yeri ve yolları hakkında bilgi veren yönlendirici levhalar olmalıdır.
- Geçici toplanma alanları ve tahliye alanları ile birlikte yol ve ulaşım araçları da ayrı ayrı planlanmalıdır.
- Tahliye güvenli, planlı, sakin bir şekilde yapılmalıdır.

Asi Havzası'nda 25 yerleşim yeri için hazırlanmış olan tahliye haritaları rapora ek olarak sunulmuştur. Bu haritalar hazırlanırken, etkilenen nüfus sayıları dikkate alınmış ve Q_{500} taşkın alanlarına göre hem yaya hem de araçlar için tahliye güzergahları ile, tahliye edilecek yapıya olan mesafesi ve ulaşım süresi belirlenmiştir.

Şekil 7-2 Hatay İli Arsuz İlçesi Tahliye Plan Haritası (Q500)

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

7.2.3 Taşkın Anında Yapılacak Faaliyetler

Taşkın anında ihtiyaç duyulan faaliyetler, afet ve acil durum yönetim merkezleri vasıtasıyla yürütülmektedir. Kurulma ve çalışma usulleri 2011/1377 sayılı yönetmelikle düzenlenen afet ve acil durum yönetim merkezleri, bakanlıklarda bakan yardımcısı veya yetkilendirecekleri diğer üst yöneticiler, illerde valinin, kurulması valilerce gerekli görülen ilçelerde ise kaymakamın başkanlığında kurulmaktadır. Bağlı ya da ilgili kurum ve kuruluşlarda afet ve acil durum yönetim merkezleri kurmaya bakanlar yetkilidir. Afet ve acil durumlarda, il ve ilçelerde ilgili kuruluş amirleri de afet ve acil durum yönetim merkezine dahil edilir.

Yurtiçinde ve yurtdışında meydana gelen afet ve acil durumlara ilgili olarak; hazırlık ve müdahale faaliyetlerinde, kamu kurum ve kuruluşları, afet ve acil durum yönetim merkezleri ile sivil toplum kuruluşları arasında İçişleri Bakanı adına koordinasyon ve iş birliğini sağlamak amacıyla AFAD personelinden oluşan ve yirmi dört saat esasına göre çalışan Başkanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi bulunmaktadır.

Bu yönetmelik kapsamında; afet ve acil durumlara ihtiyaç duyulacak tüm güç ve kaynakları ulusal ve yerel düzeyde planlamak, bu güç ve kaynakların olay bölgesine hızlı ve etkin bir şekilde ulaştırılmasını sağlamak, müdahale hizmetlerini ve bu hizmetlerin koordinasyonundan sorumlu ana ve destek çözüm ortaklarının ve yerel düzeyde sorumlu birimlerin görev ve sorumlulukları ile planlama esasları belirlenmiştir.

Afetlere müdahale, afetin oluşumunu takip eden ve afetin oluşundan hemen sonra başlayarak, afetin büyüklüğüne bağlı olarak 3 gün ile 1–2 aylık bir süre içerisinde yapılan faaliyetlerdir. Türkiye’de, mevzuat ile acil müdahale ilk 15 gün olarak belirlenmiştir. Afetin meydana gelmesi ile başlayıp, afetin sona ermesinden itibaren 15 gün devam eden ve gerektiğinde uzatılabilen acil yardımlar ile bununla ilgili harcamaların yapıldığı süreye acil yardım süresi denir.

Taşkın esnası ve hemen sonrasında taşkın alanındaki kurumların yapması gereken çalışmalar aşağıda verilmektedir. Kurumların bazıları bakanlık veya merkez birim olarak yazılmış olmakla birlikte taşkın bölgesindeki taşra birimini/birimlerini temsil etmektedir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Valilik;

- Koordinasyonu sağlamak.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı;

- Afet yönetimini sağlamak.
- Arama-kurtarma çalışmalarına başlamak.

Belediye Başkanlığı;

- Taşkın ilk anından itibaren taşkın bölgesine personel, araç, ekipman göndermek.
- Teknik elemanları hasar tespit çalışmalarında bulunmak üzere görevlendirmek.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü;

- Taşkın ilk anından itibaren taşkın bölgesine personel, araç, ekipman göndermek.
- Taşkın yayılmasını önleyici tedbirler ile birlikte can ve mal güvenliğini sağlamaya yönelik acil tedbirleri almak.
- Teknik elemanları hasar tespit çalışmalarında bulunmak üzere görevlendirmek.

Türk Silahlı Kuvvetleri;

- Taşkın ilk anından itibaren taşkın bölgesinde taşıma, çadır kurma vb. faaliyetlerde destek vermek.
- Bölgede arama – kurtarma çalışmalarına destek vermek.
- Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait araçlar (uçak, helikopter, araba vb) kullanılarak bölgeye personel, ekip, ekipman ve insani yardım malzemesi gönderilmesine destek vermek.
- İhtiyaç halinde askeri ambulans uçaklar ile yaralı sevkiyatına destek vermek.

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Kamu hizmetlerinin yürütülmesi ve afetzedede vatandaşlarımıza psiko-sosyal destek verilmesi için afetzedelere psiko - sosyal destek sağlamak.
- Yardımcı ihtiyacı olan vatandaşların bakımevlerine, misafirhanelere ve/veya akrabalarının yanına yerleştirilmelerine destek olmak.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı;

- Teknik elemanları hasar tespit çalışmalarında bulunmak üzere görevlendirilmek.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

- Valilik Binası ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü Hizmet Binası, vb. gerekli yerlerde ve sayıda hasar tespit başvuru noktası oluşturup, vatandaşların hasar tespitini yapmak.
- Bina enkazlarının güvenli dökülebileceği alan çalışmalarını yapmak ve bu alana dökülecek hafriyat ve inşaat enkazları için her bina enkazına ayrı ayrı isim ve numara verilebilecek şekilde uygun alan parsellemesini yaparak, güvenli dökülebilecek alanlar oluşturmak.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı;

- Taşkından hemen sonra hastane, afet yönetim merkezi gibi acil yerlere, belli bir süre sonra da tüm bölgeye enerji vermek.
- Kurulacak olan çadır ve konteynerlere elektrik tesisatı yaparak enerji vermek.
- Afetzedelere mevsim şartları doğrultusunda kömür, vb. yakıt yardımlarını sevk edip dağıtmak.

İçişleri Bakanlığı;

- Bölgeye asayişin sağlanması için personel göndermek.
- Taşkın bölgesine gönderilen yardım malzemelerini taşıyan konvoylar ile ekip ve ekipmanların ulaşımı konusunda trafik geçiş kolaylığını ve yol güvenliğini sağlamak.
- Yurt dışından kara, hava, deniz ve demiryolları ile ülkemize kabul edilen yardımların, yardım depolama ve dağıtım kabul merkezlerine ulaşımı konusunda gerekli trafik ve güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak.
- Afetzedelerin kamu tesislerine yerleştirilmesi ve vatandaşlardan gelen başvuruların değerlendirilmesi için bölgede bürolar oluşturmak.

Sağlık Bakanlığı;

- Bölgede yeterli sayıda sağlık personeli bulundurmak.
- Ambulans hizmeti vermek.
- Yaralıların sevk için; ülke ve bölge genelindeki ilgili hastaneleri hazır hale getirip gerekli sayıdaki yatağı afetzedeler için hazır halde tutmak.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı;

- Bölgedeki karayolu, menfez, köprü, üstgeçitler ve demiryolu ağını kontrol edip, ulaşımda aksamalara mahal vermemek.
- Taşkın bölgesinde görev yapan bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları ile vatandaşların kesintisiz

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

haberleşmelerini sağlamak.

- GSM operatörlerinin gerekli sayıda yeni ilave baz istasyonu tesis etmesini sağlamak.

7.2.3.1 Erken Uyarı ve Tahliye

Özellikle ani taşkınlarda akarsuların aşağı kesimlerindeki halkın uyarılması ve bu bölgelerin boşatılması için çok kısa bir süre vardır. Bu yüzden bu bölgelere yerleşmiş insanların, olası bir taşkın tehlikesi karşısında bölgeyi mümkün olduğunca çabuk, diğer bir ifadeyle, mümkünse hemen boşaltabilecek şekilde hazır olmaları gerekir.

Bu hazırlık, "Erken Uyarı Sistemi"nde olduğu gibi tahmin ile başlar. Beklenen taşkın tehlikesi izlenirken halk tahliyeye hazır bir şekilde beklemelidir. Taşkın olduğu ya da oluşmak üzere olduğuna dair uyarı yapıldığında tahmin ve izleme aşamasında tahliyeye hazırlanmış olan halkın gecikmeden harekete geçmesi gerekir.

Asi Havzası'nda taşkın alanlarına göre tahliye bölgeleri ve buralara ulaşım bilgileri rapora ek haritalar ile verilmektedir.

Tahliyenin Üç Aşaması:

1.Tahliye Uyarısı: Havza veya il genelindeki erken uyarı sistemi can ve mal kaybını azaltmak için ilk uyarıda halkı harekete geçebilecek şekilde tahliyeye hazırlanmaları için bir uyarı yayımlar. Bu ilk uyarı, süresi birkaç günden birkaç saate değişen hava tahminlerine veya taşkın gözlenmesine dayalı olarak yerel medya ya da diğer şekillerde yapılmalıdır.

İlk Uyarıda Dikkat Edilmesi Gereken Konular:

- 1) Halka yapılacak uyarı ve bilgilendirmelerde afet çantalarına temel malzemelerden başka ve aşırı miktarlarda bir şey koymamaları,
- 2) Su geçirmez giysi ve ayakkabı giymeleri,
- 3) Terk edilen ev, iş yeri ve binalar için mutlaka güvenlik güçlerinin mal ve mülk güvenliğini sağlayacağını bilmesi,
- 4) Ulaşım için yardıma ihtiyacı olanların nerede toplanacağı ya da nereye başvuracağına dair verilen bilgilere önemle dikkat etmeleri,
- 5) Yaşlılar, engelliler ve diğer özel ihtiyaç sahibi kişilerin hemen tahliyeye hazırlanması ve hayvanların da güvenli alanlara (başka bir uyarı beklemeden) hemen taşınması,
- 6) Tahliye edilince toplu barınaklar yerine güvenli bir bölgede bulunan akrabasının yanına

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ya da başka bir özel yere gitmek isteyenlerin (başka bir uyarı beklemeden) hemen gitmesi gerektiği, bu vatandaşların yerel yönetimlere ya da komşularına bu konuda bilgi vererek harekete geçmesi,

2.Tahliye Emri: Tahliye emri verildiğinde halk, tehlike bölgesini sadece tahliye yolu olarak daha önceden belirlenmiş ve duyurulmuş olan güvenli yolları kullanarak hemen terk etmelidir. Tahliye yolları, taşkın bölgesinden çıkış yönünde tek yönlü trafik ile olacaktır. Tahliye yollarındaki emniyet şeritleri sadece acil durum araçlarının kullanımına tahsis edilecek ve taşkın bölgesine görevliler dışında girişler engellenecektir.

Tahliye emri; riskte olan halkın hayatını kaybetme ya da yaralanma potansiyeli olduğu an (daha önce ilk uyarı ile harekete geçmek üzere tahliyeye hazır olan halka tahliye planlarına uygun bir şekilde verilir. Yerel basın ve diğer tüm iletişim kanalları ile birlikte polis, jandarma, itfaiye, zabıta, arama ve kurtarma ekipleri gerekirse kapı kapı dolaşarak tahliye emrini riskte olanlara tebliğ etmelidir.

Risk altında olan halkın, verilen talimatlara uyması tahliyenin güvenli ve düzenli bir şekilde yapılabilmesi için çok önemlidir. Tahliye emri verildiğinde hala taşkın gelmesini bekleyen ve taşkın sularını görmeden harekete geçmek istemeyenler olabilir. Bunun için taşkından önce yerel halka içinde buldukları taşkın riski hakkında bilgi verilmesi, bu konudaki hazırlıklara vatandaşın da katılımı ve eğitimlerin tekrar tekrar verilmesi çok büyük önem taşımaktadır.

Taşkın riskinde olanlar tahliye emri aldığı anda, evini ya da iş yerini hemen terk edip güvenli bir bölgede bulunan arkadaşı, akrabası ya daha önceden belirlenmiş olan toplu barınma yerine gidebilmesi gerekir.

Bunun için de taşkın erken uyarısı, insanlara bu taşkına ve tahliyeye hazırlık ile birlikte güvenli yere ulaşım için yeterli zamanı sağlamalıdır. Maalesef özellikle ani taşkınlarda bu mümkün olamamaktadır. Bu nedenle başka bir bölgeye tahliyenin her zaman mümkün olamayacağı da unutulmamalıdır. Hatta daha kötüsü, tahliye sırasında insanların yolda taşkın sularına yakalanma tehlikesi her zaman göz önünde bulundurulması gereken bir konudur.

3.Tahliyenin Sona Ermesi: Taşkın bölgesindeki şartlar güvenli bir hale döndüğünde halka, evine dönebileceği konusunda bilgi verilir. Tahliye sonrası, taşkın sularına maruz kalmış halkın, taşkından hemen sonraya yönelik koruma önlemlerine dikkat edilmesi konusunda özellikle uyarılması gerekir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

7.2.4 Taşkın Sonrası Yapılacak Faaliyetler

Taşkın yataklarında güvenli bir düzene ulaşmak için iki temel yol vardır. Birincisi; taşkın olmadan önce yerleşim biriminde (taşkından zarar görme olasılığı bulunan bölgede) yapılan risk azaltma uygulamalarıdır. İkincisi ise; bu bölümde ele alınacak olan taşkın sonrasında taşkından zarar görmüş olan yerleşim biriminde 'iyileştirme' ve 'yenilenme' çalışmalarıdır. Bununla beraber, taşkın risk yönetiminde yapılacak olan sistematik çalışmalar ile taşkınların neden olabileceği olumsuz etkileri en baştan önlemek, taşkın sonrası iyileştirme çalışmalarını önemli ölçüde azaltmak taşkın yönetiminin temel hedefidir. İyileştirme çalışmaları ne kadar başarılı olursa olsun asla taşkında oluşabilecek can ve mal kayıplarını yerine getiremez.

Taşkınlar ile ortaya çıkan acil duruma ilişkin görevlerin (arama ve kurtarma çalışmaları, geçici barınma, sağlık ve günlük ihtiyaçların karşılanması, vb.) yerine getirilmesinden sonra yerel toplulukların ve bireylerin elden geldiğince ivedilikle taşkın öncesi yaşam koşullarına kavuşturulması gerekmektedir. Bu kişilerin bir önceki durumlarından daha güvenli bir düzene dönüş süresinin mümkün olduğunca kısaltılması iyileştirme çalışmalarının başlıca maksadıdır.

Bu tür iyileştirme görevi de kademeli bir sorumluluklar zinciri ile tanımlanır. İyileştirme çalışmalarında öncelikli hedef, taşkın mağdurlarının zararlarının paylaşılarak azaltılması ise de güncel anlayışla iyileştirmeden; yerel ekonomik canlılığın yeniden kazanılması, altyapının geliştirilmesi, sanayinin ve ticaretin desteklenmesi, toplumun eğitimi ve işgücünün katma değerinin yükseltilmesi, sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin sağlanarak toplumun olası bir yeni afet karşısında daha dirençli kılınması olduğu anlaşılmalıdır.

Bu Taşkın Yönetim Planı'nın iyileştirme bölümü; olası bir taşkın sonrası geniş çaptaki iyileştirme faaliyetlerini desteklemek için çeşitli kaynakların öncelik sırasına konulması ve ilgili kurumların koordine edilmesini kapsar. Özetle, iyileştirme faaliyetleri üç aşamada yerine getirilir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Şekil 7-3. İyileştirme Faaliyetleri Akış Şeması

- 1. Ön İyileştirme Aşaması:** Taşkından hemen sonraki iyileştirmenin erken safhası, acil müdahale faaliyetleri ve ön iyileştirme operasyonlarından oluşur. Bu, Taşkın Yönetim Planının iyileştirme bölümünün uygulanması ve ilgili kurum ve kuruluşlarının kendi iyileştirme stratejilerinin geliştirilmesi aşamasıdır. Bu aşamanın tamamlanmasının ardından iyileştirme çabaları kapsamında orta ve uzun vadeli iyileştirme ve yeniden yapılandırma hedeflerine odaklanılmalıdır.
- 2. İyileştirme ve Yeniden Yapılanma Aşaması:** İkinci aşama taşkından etkilenen bölgeleri iyileştirip yeniden yapılandırmak için kaynak ve hizmetlerin dağıtımını ve fonksiyonel faaliyetlerin ele alınmasını içerir. Bu aşama aynı zamanda, iyileştirme faaliyetlerinin gözlenmesini ve gerektiğinde fonksiyonel iyileştirme planının dinamik doğası ile uygun hale getirilmesi için düzenlenmesini içerir. Bu aşama esnasında afet bölgesinin gelecekteki taşkın risklerine dayanıklılığını arttırmak için girişimler ve stratejiler geliştirilip uygulanır.
- 3. Düzene Geçiş Aşaması:** Taşkın Yönetim Planı dâhilindeki iyileştirme çalışmalarının son aşaması; önemli ve öncelikli iyileştirme görevlerinin tamamlanması, doğru düzene geçiş ve bundan sonraki iyileştirme sorumluluklarının yerel yönetimlere ve ilgili kurumlara devredilmesinden oluşmaktadır.

7.2.4.1 İyileştirme ve Yeniden Yapılandırma

Taşkınlar sadece bir doğa olayı değil, toplumsal bir olgudur. Taşkın yönetimi açısından olayın kendinden çok sonuçları esas alındığında afet; teknik, sosyal, ekonomik ve psikolojik boyutlu bir olgu

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

olarak karşımıza çıkar. Taşkın öncesi sağlıklı yapılaşma taşkın sonrası büyük bir yeniden inşa ve yapılandırma ihtiyacını ortaya çıkarabilmektedir.

Bu maksat çerçevesinde yeniden inşa sürecinin asıl hedefi risk azaltmaktır. Bununla beraber, yeniden inşa sürecinde hız ve etkinlik; sosyo-kültürel yapının ve yerel özelliklerin dikkate alınması, ekonomik dönüşümü sağlama ve katılım başarı ölçütleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu aşamada iyileştirici önlemlerin alınacağı kaynakların yönetimi söz konusudur. İyileştirici önlemler afetin meydana getirdiği hasara göre önceliklere ayrılarak bir plan dâhilinde ele alınmalı, kaynak yönetiminin dört ana bileşeni (planlama, organizasyon, yönetim ve kontrol) kullanılmalıdır. İyileştirme aşamasında yapılacak ikinci işlem kaynakların tasnif edilmesidir. Tasnif aşamasında kaynakların kullanım oranları kaydedilmeli, görülen aksaklıklar tespit edilmeli, bir sonraki acil durumdan önce düzeltilmelidir. Kaynak kullanımı konusunda edinilen deneyimler yardımıyla "Acil Müdahale" ve "İyileştirme Planları" gözden geçirilmelidir.

7.2.4.2 Hasar Tespiti

Herhangi bir müdahale için gerekli kaynaklar harekete geçirilmeden önce afetin boyutunu ve meydana getirdiği hasarı tespit etmek gerekir. Bu nedenle, taşkın sonrası hasar durumunun, korunma ve yapılanma ihtiyaçlarının belirlenmesinde görevli olan yetkili kurum ve kuruluşlar tanımlanmalı ve gerektiğinde koordine edilmelidir.

Taşkın meydana geldiği yerde, müdahale ve geçici barınma sırasında hasarın yoğun olduğu bölgeler ile can ve mal güvenliği açısından oturulması sakıncalı olup yıktırılması gereken binaların belirlenmesi ve afet ve acil durum bölgesinde alınacak öncelikli tedbirler ve yapılması gereken acil yardım ile kesin hasar tespitleri için gereken bilgiler sağlanmalıdır.

7.2.4.3 Yeniden Yapılandırma Çalışmaları

Taşkın yönetiminde yeniden yapım aşaması olarak adlandırılan bu aşamada, taşkın afetinden etkilenen veya zarar gören tüm insanların aktivitelerinin afetten önceki düzeyinden daha ileri ve doğru bir düzeyde karşılanabilmesi hedeflenmektedir. Taşkında yıkılan ve zarar gören tüm yapı ve tesislerin yeniden inşası, kalıcı konutların yapılması, gerektiğinde yeni yerleşim planlarının hazırlanması, toplumun taşkın nedeniyle etkilenen ekonomik-sosyal ve psikolojik bütünlüğünün yeniden sağlanması, taşkınların muhasebesinin yapılması gibi çeşitli faaliyetler bu aşamada yapılmaktadır. Amaç, taşkından etkilenen toplulukların gelecekte de benzer olaylarla karşılaşmamaları için, olası taşkın risklerini azaltmaktır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

7.3 Çevresel Değerlendirme Sonrası Alternatif Tedbirler

SÇD sonucunda, Asi Havzası Taşkın Yönetim Planında belirlenen, çevreyi olumsuz etkileyebilecek tedbirlerin etkilerini azaltacak ya da planın daha iyi uygulanmasına yardımcı olabilecek tedbirler aşağıda verilmiştir:

- Plan kapsamında uygulanması muhtemel yapısal önlemler eyleme geçirilirken inşaat ve mühendislik çalışmaları sırasında, bölgedeki özellikle korunan tür, habitat ve vahşi yaşamı olumsuz etkilememek adına hassas davranılması gerekli görülmektedir.
Örneğin, Hatay ili Reyhanlı ilçesinde Kızıllark Deresi'nin Mustafa Kemal Mahallesi'nden geçen kısımlarında dere yatağının ve sanat yapılarının 500 yıllık taşkın tekerrür debisini geçirecek şekilde düzenlenmesi, Kızıllark Deresi ile Ertuğrul Gazi Cd. kesişimindeki yol geçişinin akış kesitini daraltmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi için yapılan inşaat ve mühendislik çalışmalarının, civardaki canlı yaşamına olumsuz etkilerini ez aza indirebilmek adına dikkat edilmesi gerekmektedir.
Bunun gibi, havza genelinde, TYP kapsamında 377 adet daha lokasyon için yapısal tedbirler belirlenmiştir. Aynı hassasiyet her lokasyonda gösterilmelidir.
- Plan kapsamında belirlenen tedbirler eyleme geçirilirken, kullanılan malzeme kaynaklarının kullanımı ve atık üretimi en aza indirgenmelidir.
- Bu tedbirlerin peyzaj üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya ortadan kaldırılması, yerel peyzaj karakterine en iyi şekilde uyum sağlanması için çaba gösterilmesi önemlidir.
Plan kapsamında belirlenen tedbirler gereği sanat yapıları üzerindeki iyileştirme/yenileme çalışmaları peyzaj karakterine uyumlu olmalıdır.
- Taşkın riski olduğu tespit edilen alanlardan Hatay Arsuz'daki bölgede, MTA heyelan haritasında da görüldüğü üzere, bazı eski heyelan bulgularına rastlanılmıştır. Zemin kaymalarını barındırabilecek bu bölgelerin ıslahı gerçekleştirilebilir.
- İklim değişikliğinin azaltılmasına ve adaptasyonuna katkıda bulunularak taşkın riski azaltılmasına da katkıda bulunulmuş olacaktır.

8 İSTİŞARE TOPLANTILARI

KAPSAM BELİRLEME İSTİŞARELERİNİN ÖZETİ

Toplantı Su Yönetimi Genel Müdürü Bilal DİKMEN, Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Daire Başkanı Maruf ARAS, Çalışma Grubu Sorumlusu Tuğçehan Fikret GİRAYHAN ve Altyapı Yatırımları ÇED ve Stratejik Çevresel Değerlendirme Dairesi Şube Müdürü Nihan ŞAHİN HAMAMCI'nın katılımıyla 9 Ocak 2020 saat 15.50'de başlatılmış, sunumların ve devamında alınan soruların cevaplanması ile saat 16.35'te son bulmuştur.

Toplantıya Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Art Çevre Teknolojileri İnş. Müh. Tur. Tic. Ltd. Şti ve SUMODEL Mühendislik ve Müşavirlik Ltd. Şti.'den ilgili uzmanlar katılmıştır.

Şekil 8-1 Asi-Seyhan Havzaları SÇD Kapsam Belirleme Toplantısı

İlk olarak Nihan ŞAHİN HAMAMCI sunumunda Stratejik Çevresel Değerlendirme yönetmeliği ve amacı hakkında bilgi vermiştir. Ardından Stratejik Çevresel Değerlendirme çalışmaları yetkili firma sorumlusu Egemen Fırat yürütülen kapsam belirleme çalışmaları hakkında bir sunum yapmıştır.

Genel Müdür Bilal DİKMEN tarafından bir sonraki iş ilerleme toplantısının ileri bir tarihte SÇD toplantısı ile birlikte yapılmasının planlandığı bilgisi verilmiş, toplantı sonlandırılmıştır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TASLAK SÇD BELİRLEME İSTİŞARELERİNİN ÖZETİ

Stratejik Çevresel Değerlendirme çalışmaları yetkili firma sorumlusu Egemen Fırat yürütülen kapsam belirleme çalışmaları hakkında bir sunum yapmıştır. Ardından yorumlar ve soru-cevap kısmına geçilmiştir. Yapılan yorumlar ile ilgili bilgiler aşağıdaki şekli ile sunulmaktadır.

Aysun Boşça(ÇŞB):

İlgili SÇD'nin Yönetmeliğe göre istişareden sonra yeniden sunulması gerekmektedir. Değerlendirmeler kısmı raporda bulunmalı ve SÇD EK-4 Başlıklarının bütünü alması gerekmektedir. Teknik olmayan özet kısmında genel bilgiler, duyarlı yörelerin detaylı olarak başlık altında verilmelidir. Kilit çevresel hususlarla olan matrisin hazırlanmalı ve Plan kararlarının SÇD çerçevesinde ne gibi etkileri olmuştur belirtilmelidir.

Hakan ACAR (ÇŞB):

Tarım ve Orman Bakanlığı yazısını düzeltilmesi gerekmektedir.

Fulya Saygılı Yiğit:

Nesli tehlike altında olan türlerle birlikte diğer sulak alanlara özel türlerin etkilenmeleri söz konusu olacaktır, bunlarla ilgili detay verilmeli, aynı zamanda bu önemli alanlar haritalarla birlikte etkileri belirtilmelidir.

9 SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu raporda, SÇD'nin amacı ve kapsamından bahsedilmesiyle birlikte, Asi Havzası Taşkın Yönetim Planının hedefleri, kapsamı, yasal dayanağı, ilgili diğer plan ve programlarla ilişkisi, mevcut çevresel ve sağlık durumu, belirlenen tedbirleri, biyolojik çeşitlilik, flora ve fauna, nüfus ve insan sağlığı, jeoloji, zemin ve arazi kullanımı, su, iklimsel faktörler, maddi varlıklar, kültürel, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj alanları üzerindeki olası etkileri üzerinde durulmuş, planın genel olarak olumlu etkileri olduğu anlaşılmış, ancak plan tedbirlerinden doğabilecek bir takım olumsuz etkilerin de azaltılabileceği veya ortadan kaldırılmasına yardımcı olabileceği, plana katkıda bulunabileceği SÇD tedbirleri önerilmiştir.

Taşkın Yönetim Planı hedeflerinin her birine yönelik seçeneklerin değerlendirilmesi, kişilerin ve canlıların sağlığının, refahının ve güvenliğinin korunmasına ilişkin faydalar sağlayacağını göstermektedir. Sağlık için en büyük tehlike, bu geniş havza alanında özellikle şehirleşen bölgelerde etkilenen kanalizasyon ile birleşmesi ile oluşacaktır.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Taşkın riski bilgilerinin güncel olduğundan ve sele karşı direnci ve dayanıklılığı artırmak için yerel önlemlerin uygulanmasını sağlayan proaktif bir yaklaşım, mülkün ve temel altyapının korunması için en iyi olanakları sağlayacaktır. SÇD, taşkın araştırması, taşkın riski varlık yönetimi ve acil durum planlamasına yönelik koordineli bir yaklaşımın benimsenmesinin mülk koruması için önemli unsurlar olduğunu tespit etmiştir.

SÇD değerlendirmesi, tarihi varlıkları sel riskine karşı korumaya yönelik en etkili eylemlerin teşvik edilmesini, uyarı ve bilgilendirmeyi ve taşkın riski altındaki alanlar için koordineli yönetim planlarının ve acil durum ve acil durum planlarının hazırlanmasını içerdiğini tespit etmektedir. Havzanın sınırlarının ötesinde, komşu havzalardaki riskler ile havzadaki taşkın riskini artırarak tarihi varlıklar için daha büyük riskler oluşturabilir.

Bu değerlendirme ve tedbirler paydaşların katılımıyla yapılacak istişare toplantısıyla, fikir alışverişi, önerilerle daha iyi bir duruma ulaşabilir ve geliştirilebilir.

10 KAYNAKÇA

A National Flood And Coastal Erosion Risk Management Strategy For England, Strategic Environmental Assessment: Statement of Environmental Particulars

Asi Havzası Master Plan Raporu, 2017

Avrupa Birliği Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği, 2001

Hatay İl Çevre Durum Raporu, 2018

İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi Proje Nihai Raporu, 2016

Integration of Strategic Environmental Assessment in Flood Management Planning, lessons learned from the International Experience- Case Pakistan, 2013

Reading Borough Council Local Flood Risk Management Strategy, Strategic Environmental Assessment (SEA) Scoping Report, 2014

South West Water Limited Strategic Environmental Assessment of Water Resources Plan, Environmental Report, 2009

Strategic Environmental Assessment, Port of Waterford Master Plan, 2018

Strategic Environmental Assessment Report for the City of London Local Flood Risk Management Strategy, 2014

Strategic Environmental Assessment for Flood Risk Management Strategies Scoping Report, 2013

Strategic Environmental Assessment of the Flood Risk Management Strategies, Post Adoption Statement, 2015

Strategic Environmental Assessment for River Basin and Delta Planning, 2017

Strategic Environmental Assessment of Southwark Council's Local Flood Risk Management Strategy, SEA Environmental Report, 2014

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Strategic Environmental Assessment: Flood Risk Management Strategies Environmental Report – consultation, 2015

Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği, 2014

Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanması Teknik Yardım Projesi, SÇD Rehberi, Su Yönetimi Sektörü, 2016

Telford and Wrekin Local Flood Risk Management Strategy (LFRMS): Strategic Environmental Assessment (SEA) Report, 2014